

Thuy Mai ja Leena Mäkinen

”Nykyään huvittaa mennä kouluun.”

Kokemuksia joustavasta perusopetuksesta

Opinnäytetyö

Kevät 2020

SeAMK Sosiaali- ja terveysala

Sosionomi (AMK)

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyön tiivistelmä

Koulutusyksikkö: Sosiaali- ja terveysalan yksikkö

Tutkinto-ohjelma: Sosiaalialan tutkinto-ohjelma, sosionomi (AMK)

Tekijä: Thuy Mai ja Leena Mäkinen

Työn nimi: ”Nykyään huvittaa mennä kouluun.”: Kokemuksia joustavasta perusopetuksesta

Ohjaaja: Katariina Perttula

Vuosi: 2020

Sivumäärä: 52

Liitteiden lukumäärä: 6

Koulumotivaatio ja koulun käymättömyys ovat osasyitä, miksi nuori saattaa jäädä marginaaliin eli syrjäytyä. Joustavan perusopetuksen eli JOPO:n tavoitteena on ehkäistä koulupudokkuutta sekä tukea nuoria, joilla on vaara jäädä vaille päättötodistusta. Joustavalla perusopetuksella edistetään nuorten motivaatiota koulunkäyntiin erilaisia työmenetelmiä ja oppimisympäristöjä hyödyntämällä.

Opinnäytetyön tarkoituksena oli saada joustavasta perusopetuksesta todennukainen kuva nuorten kokemusten perusteella. Opinnäytetyö on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus. Tutkimuksessa on käytetty teemahaastattelulla ja toiminnallisilla aineiston keruumenetelmillä hankittua kokemustietoa.

Tutkimustulokset osoittivat, että nuoret ovat kokeneet joustavan perusopetuksen vahvistavan heidän motivaatiotaan koulunkäynnin ja opiskelujen suhteen. Tulosten mukaan pieni ryhmäkoko, luokan yhteisöllisyys sekä opettajan rooli vaikuttavat positiivisesti opintoihin. Joustavat opetusmenetelmät ovat lisänneet nuorten kiinnostusta nostaa arvosanojaan sekä saada päättötodistus. JOPO-luokan vaihtuvuus vuosittain vaikuttaa sen toimivuuteen. Tutkimuksessa on hankittu tietoa kahden vuosiluokan opiskelijoilta ja otanta on pieni, joten tutkimuksemme tulokset eivät ole täysin yleistettävissä.

Avainsanat: Koulupudokkuus, koulumotivaatio, joustava perusopetus

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Thesis abstract

Faculty: School of health care and Social Work

Degree programme: Degree programme of Social Work. Bachelor of social services

Author/s: Thuy Mai and Leena Mäkinen

Title of thesis: "Nowadays I like to go to school". Experiences of flexible basic education.

Supervisor(s): Katariina Perttula

Year: 2020

Number of pages: 52

Number of appendices: 6

Low study motivation and non-attendance are partial reasons for why young people become marginalized.

At worst, a deteriorated quality of life could provoke the dropping out of school during the later years in education.

The aim of flexible basic education (JOPO) is to prevent dropping out of school and to support young people who are in danger of not receiving their diploma. Utilizing various methods and learning environments, flexible basic education (JOPO) fosters young people's motivation to go to school.

The purpose of the present thesis is to form a realistic picture of flexible basic education (JOPO) based on young people's experience, and eliminate any unnecessary preconceptions of the program. Our study is qualitative, and the experiential data was collected using thematic interviews and action research.

The results of the study indicate that young people consider that flexible basic education (JOPO) boosts their motivation in relation to school attendance and studying. Learning in small groups, a sense of community and the teacher's role have a positive impact on the young people's studies. Flexible teaching methods have increased the young people's interest in raising their grades and receiving a diploma.

The student turnover in the JOPO class has an impact on how well it works. We gathered data from two classes and, therefore, our sample is small and cannot be generalized for the greater public.

Keywords: Flexible basic education, school motivation, school drop-outs

SISÄLTÖ

Opinnäytetyön tiivistelmä.....	2
Thesis abstract.....	3
SISÄLTÖ.....	4
1 JOHDANTO.....	6
2 JOUSTAVAN PERUSOPETUKSEN TAUSTA.....	8
2.1 JOPO-toiminnan lähtökohdat ja tausta.....	8
2.1.1 Perusopetuksen opetussuunnitelma.....	9
2.1.2 Oppimissuunnitelma.....	10
2.2 Koulupudokkuus.....	11
2.3 Koulumotivaatio.....	13
2.4 Haasteet koulunkäynnissä.....	14
3 JOUSTAVAN PERUSOPETUKSEN MENETELMÄT.....	17
3.1 Jopon tavoitteet.....	17
3.2 Toimintatavat.....	18
3.3 Joustavuus opetuksessa.....	20
4 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS.....	22
4.1 Tutkimuksen tarkoitus.....	22
4.2 Tutkimusmenetelmät.....	23
4.2.1 Yksilöhaastattelut.....	24
4.2.2 Ryhmähaastattelut.....	25
4.3 Aineiston analysointi.....	26
4.4 Eettisyys.....	28
5 TUTKIMUSTULOKSET.....	30
5.1 Haastateltavat.....	30
5.2 Syyt JOPO-luokalle hakemiseen.....	30
5.3 Odotukset ennen JOPO-luokkaa.....	31
5.4 Kokemukset JOPO-luokalta.....	32
5.5 JOPO-luokasta hyötyvät.....	35
5.6 Tulevaisuuden kehittämisenäkökulmat JOPO-luokalla.....	36
6 JOHTOPÄÄTÖKSET.....	40

7 POHDINTA	44
LÄHTEET	47
LIITTEET	52
Liite 1. Tutkimuslupa	1
Liite 2. Suostumuslomake huoltajille.....	1
Liite 3. Haastattelukutsu opiskelijalle	1
Liite 4. Haastattelu- ja äänityslupa opiskelijalle.....	1
Liite 5. Haastattelukysymykset opiskelijalle	1
Liite 6. Haastattelukysymykset opettajille	1

1 JOHDANTO

Joustava perusopetus, josta käytämme opinnäytetyössämme lyhennettä JOPO, on vaihtoehtoinen yleisopetuksen muoto perinteiselle peruskoulun suorittamiselle. JOPO tukee erityisesti niitä nuoria, joilla on haastetta saada peruskoulun päättötodistus. Joustava perusopetus on kehitetty ehkäisemään koulupudokkuutta, siinä hyödynnetään erilaisia toimintamalleja ja se on kohdennettu erityisesti sellaisille oppilaille, jotka tarvitsevat tavallista enemmän motivointia koulunkäyntiin.

Suomessa koulutus on ollut jo pitkään tasokasta, laadukasta ja arvostettua. Menestykseen on vaikuttanut erityisesti opettajien korkea koulutustaso sekä tasapuolisuus opetuksessa (Koulutusjärjestelmä 2017). Samanlaiset oppimismenetelmät eivät kuitenkaan sovi jokaiselle oppilaalle, mikä voi aiheuttaa motivaation laskua opiskelua kohtaan. Suuret luokkakoot aiheuttavat joillekin oppilaille haasteita, kuten keskittymisvaikeuksia, mikä vaikuttaa niin itse oppilaaseen kuin luokkakavereihinkin.

Joustava perusopetus on kuntien itse järjestämää opetusta. Saimme mahdollisuuden tehdä yhteistyötä Soinin, Kuortaneen, Alajärven, Vimpelin, Alavuden ja Ähtärin kuntien JOPO-aluekoordinaattorihankkeen kanssa. Osassa alueen kunnista järjestetään jo joustavaa perusopetusta, mutta toisissa hankkeessa mukana olevissa kunnissa ei joustavan perusopetuksen toimintaa ole toistaiseksi vielä järjestetty. JOPO-aluekoordinaattori -hankkeen tavoitteena on tuottaa alueelle yhtenäistä markkinointimateriaalia JOPO-opetuksen markkinointia varten sekä lisätä yleistä tietoutta JOPO-opetuksesta. Se vaikutti meistä kiinnostavalta ja niin syntyi idea tehdä opinnäytetyö juuri joustavasta perusopetuksesta. Tutkimuksellamme pyrimme auttamaan usean kunnan joustavaa perusopetusta tuomalla nuorten näkemyksiä esiin.

Keräsimme tutkimustietoa haastatteleamalla hankkeen alueen JOPO-toiminnassa mukana olleita henkilöitä. Lisäksi haastattelimme yhtä Seinäjoen JOPO-toimintaan vaikuttanutta henkilöä. Nuoret ovat oman elämänsä ja oppimisensa asiantuntijoita, joten halusimme nostaa opinnäytetyöllämme esiin erityisesti nuorten näkökulmaa joustavasta perusopetuksesta. Tutkimukseemme otimme kuitenkin mukaan myös opettajia, joilta saimme kokemustietoa sekä vertailukohteen oppilaiden ajatuksiin.

Käytämme eri lähteistä kerättyä teoretietoa joustavan perusopetuksen historiasta sekä joustavan perusopetuksen tavoitteista. Esittelemme tutkimuksessamme myös nuorten opiskelumotivaatioon sekä koulupudokkuuteen liittyvää tietoa, sillä sekä opiskelumotivaatio että koulupudokkuus kytkeytyvät vahvasti joustavaan perusopetukseen. Motivaation puute voi aiheuttaa vaikeuksia opiskelussa ja koulunkäynnissä ja se voi pahimmassa tapauksessa johtaa koulun keskeyttämiseen. Koulupudokkuus on juuri se asia, jota joustavalla perusopetuksella pyritään välttämään ja ehkäisemään.

2 JOUSTAVAN PERUSOPETUKSEN TAUSTA

2.1 JOPO-toiminnan lähtökohdat ja tausta

Suomalaisen peruskoulun opetus on tunnetusti laadukasta ja tasa-arvoista ja sitä arvostetaan kansainvälisesti. Esimerkiksi Pisa-tutkimuksissa oppilaidemme tulokset ovat huippuluokkaa. Niin koulujen kuin oppilaidenkin väleillä on eroja, mutta ne ovat keskimäärin pienempiä kuin muissa maissa. (Numminen & Quakrim-Soivio 2009,12-14.) Esimerkiksi valtioneuvoston (2.12.2019) julkaisemassa PISA 2018 -arvioinnissa ”PISA 18 ensituloksia – Suomi parhaiden joukossa” Suomen 15-vuotiaiden lukutaito on parhaimmiston joukossa, ja matematiikan osaaminen edelleen keskitasoa parempaa. Arvioinnin mukaan Suomessa koulujen väliset erot ovat kansainvälisissä vertailuissa olleet pieniä, mutta vuoden 2018 arvioinnissa oppilaiden väliset lukutaitoerot olivat kasvaneet selvästi.

Suomalaisessa koulujärjestelmässä on nähty kuitenkin olevan kehitystarpeita. Usein ongelmat näkyvät opetuksen nivelvaiheissa, peruskoulun ylimmillä luokilla ja toisen asteen koulutukseen siirtymistilanteissa. Tätä varten luotiin JOPO eli joustava perusopetus, jonka tavoitteena onkin erityisesti tukea ja aktivoida niitä oppilaita, jotka ovat jäämässä ilman päättötodistusta. JOPO-luokalle siirrytään pääasiassa yhdeksännellä luokalla, mutta mahdollisesti tarpeen mukaan jo kahdeksannella tai seitsemännellä luokalla. (Numminen & Quakrim-Soivio 2009,12–14.)

Joustava perusopetus on lähtenyt käyntiin vuonna 2006 opetusministeriön käynnistämänä kehityshankkeena. Perinteisestä opetuksesta poikkeavalla opetusmenetelmällä haluttiin aktivoida koulupudokkaita, ja vuonna 2009 JOPO vakiinnutettiin yhdeksi peruskoulun toimintamuodoksi. Joustava perusopetus tukee oppilaan kokonaisvaltaista kasvua ja kehitystä toiminnallisilla oppimisympäristöillä. Toiminnallisia oppimisympäristöjä ovat esimerkiksi työpaikkakokeilut, vierailut eri instituutioihin sekä leirikoulut. Tavoitteena on antaa nuorelle mahdollisuus suorittaa peruskoulu loppuun vaihtoehtoisesti toiminnallisten menetelmien avulla. Peruskoulutuksen järjestelmän ongelmat näkyvät erityisesti ylimmillä luokilla sekä peruskoulun ja toisen asteen koulutuksen nivelvaiheessa, joten JOPO-toiminta tukee juuri tätä vaihetta. (Numminen & Quakrim-Soivio 2009, 10.)

Joustava perusopetus ei ole erityisluokka eikä siellä järjestettävä opetus ole erityisopetusta, vaan JOPO on yksi yleisopetuksen muoto. JOPO-luokissa hyödynnetään erilaisia oppimisympäristöjä, huomioidaan oppilaiden erilaiset tarpeet ja korostetaan toiminnallisia oppimismenetelmiä. Työssäoppiminen on myös hyvin tärkeä osa joustavaa perusopetusta. Työssäoppimisen kautta nuoret saavat tärkeitä ensimmäisiä kokemuksia työelämästä ja mahdollisesti voivat saada jopa esimerkiksi kesätöitä työssäoppimispaikoista. Jokainen pienikin työkokemus auttaa nuorta kehittymään ja parantaa nuoren työllistymismahdollisuuksia. (Pedagogiikkaa netissä, [viitattu 20.1.2020].)

Jari Matikainen on jaotellut kirjassaan ”Ei koulua, vaan elämä varten: Välähdyksiä joustavan perusopetuksen polulta” (2018, 6) joustavan perusopetuksen neljään kivijalkaan. Ensimmäinen kivijalka on työpaikkaopiskelu. Matikaisen mukaan koko opetussuunnitelman laaja-alaisen osaamisen kartta avautuu työhön tutustumisen jaksoilla. Hänen mukaansa työelämän taidot kulkevat elämän hallinnan sekä tulevaisuudenorientaation rinnalla, ja siellä korostuvat asenne, käytöstavat ja reippaus. Toisena kivijalkana on kodin ja koulun sitoutuminen. Matikainen muistuttaa, että JOPO-luokka on vapaaehtoinen, eikä sinne voi vaan joutua. Tämän vuoksi se vaatii sitoutumista monimuotoiseen opiskeluun ja sen tavoitteisiin niin oppilaalta, kodilta kuin koulultakin. Kolmas kivijalka on koulu osana yhteisöä. JOPO-luokan mahdollisuus toteuttaa opetusta monimuotoisessa ympäristössä ylittää perinteisen koulun rajat. Lisäksi se luo yhteenkuuluvuuden tunnetta koulun ja muun yhteiskunnan välille. Neljäs ja viimeinen kivijalka ovat erilaiset oppimisympäristöt. JOPO-luokalla hyödynnetään monimuotoista opetusta yksilöllisesti nuoren tilanteen mukaan. Matikaisen mukaan käytäntö opettaa usein parhaiten, ja ihmistä motivoi hyvin se, mistä hän oppii.

2.1.1 Perusopetuksen opetussuunnitelma

Joustava perusopetus toteutetaan valtakunnallisen perusopetuksen opetussuunnitelman mukaisesti. Perusopetuslain 2 ja 3 §:n mukaan perusopetuksen tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua ihmisyyteen ja eettisesti vastuukykyiseen yhteiskun-

nan jäsenyyteen sekä antaa heille elämässä tarpeellisia tietoja ja taitoja. Opetuksen tavoitteena on myös turvata riittävä yhdenvertaisuus koko maan koulutuksessa sekä edistää sivistystä ja tasa-arvoisuutta. Lisäksi sen tulee myös vahvistaa oppilaiden edellytyksiä osallistua koulutukseen ja muutoin kehittää itseään elämänsä aikana. 5 § mahdollistaa kunnille joustavan perusopetuksen järjestämisen 7-9 vuosiluokkien yhteydessä. (L 21.8.1998/628.)

Perusopetuksen opetussuunnitelma luo tasa-arvoa kuntien ja koulujen opetussuunnitelmille antamalla niille yhtenäisen pohjan. Perusopetuksessa tulee noudattaa valtakunnallisia yhteisiä perusteita, jotka on määrätty perusopetuslaissa. Paikallinen opetussuunnitelma pohjautuu perusopetuksen määräyksiin. Se luo päivittäiselle koulutyölle yhteisen suunnan sekä toimii kasvatuksellisenä työkaluna opetuksen järjestämisessä. Paikallinen opetussuunnitelma täydentää opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä tavoitteita, toiminnan ohjauksia, keskeistä sisältöä sekä muita opetuksen järjestämiseen liittyviä seikkoja. Paikallista opetussuunnitelmaa laatiessa huomioidaan oppilaiden tarpeet, paikalliset erityispiirteet sekä itsearviointin ja kehittämistyön tulokset. (Opetushallitus 2014, 9-15.)

Valtioneuvoston asetuksessa perusopetusasetuksen muuttamisesta 9 §:ssä määritellään joustavan perusopetuksen tavoitteet ja sisältö. Asetuksen mukaan JOPO-toiminnan tavoitteena on perusopetuksen keskeytysten vähentäminen sekä syrjäytymisen ehkäisy. Pienryhmämuotoista opetusta järjestetään koulujen lisäksi työpaikoilla sekä muissa oppimisympäristössä käyttäen moniammatillista yhteistyötä sekä tuki- ja neuvontapalveluita. (A 1768/2009.)

2.1.2 Oppimissuunnitelma

Joustavassa perusopetuksessa laadittava oppimissuunnitelma sisältää soveltuvin osin samoja osa-alueita kuin tehostettua tukea varten laadittava oppimissuunnitelma. Valtakunnallisessa opetussuunnitelmassa linjataan, kuinka kirjallista oppimissuunnitelmaa käytetään oppilaalle, jolle järjestetään tehostettua tukea. Sen tavoitteena on turvata oppilaalle edellytykset edetä opinnoissaan ja edistää hänen hy-

vinvointiaan. Oppimissuunnitelman tulee sisältää edellytysten mukaan oppilaskohdalliset tavoitteet, pedagogiset ratkaisut, tuen edellyttämä yhteistyö ja palvelut sekä tuen seuranta ja arviointi. (Opetushallitus 2014, 64-65.)

2.2 Koulupudokkuus

JOPO-toiminnan yhtenä tärkeänä tavoitteena on ehkäistä ja vähentää koulupudokkuutta. Koulupudokkailla tarkoitetaan niitä peruskoulun oppilaita, jotka keskeyttävät koulunkäynnin ennen oppivelvollisuuden suorittamista. Koulupudokkaiksi luetaan myös ne nuoret, jotka eivät suorita peruskoulun koko oppimäärää oppivelvollisuutensa aikana. (Tilastokeskus 2019.)

Myrskylän Eva-analyysin (2012, 8–9) mukaan miljoonasta nuoresta noin 40 prosentilla on vain perusasteen koulutus. Analyysin mukaan mainetta saanut peruskoulujärjestelmämme ei pysty kuitenkaan ohjaamaan joka viidettä poikaa ja joka kymmentä tyttöä minkäänlaisiin opintoihin. Myrskylä mainitsee heikon koulutuksen tärkeimpänä nuorisotyöttömyyden ja syrjäytymisen selittäjänä, sillä pelkän perusasteen koulutuksen varassa olevilla nuorilla syrjäytymistä esiintyy yli kaksinkertaisesti verrattuna kaikkiin ikäryhmän nuoriin. Koulutus on siis hyvin merkittävä osa nuorten työllistymistä. Tilastokeskuksen (2019) mukaan lukuvuonna 2017–2018 peruskoulun keskeytti 510 oppilasta.

Koulutuksen ja työn ulkopuolella olevia 20–24-vuotiaita NEET-nuoria (Not in Employment, Education or Training) oli vuonna 2015 yli 18 prosenttia. NEET-tilanteen on vuosia jatkuessaan nähty olevan yhteydessä psyykkisiin ja sosiaalisiin ongelmiin. On havaittu, että toisen asteen tutkintoa vaille jääneille on usein kasaantunut erilaisia hyvinvointiin liittyviä ongelmia. Esimerkiksi toimeentulovaikeudet ja mielenterveyden ongelmat ovat yleisempiä näillä nuorilla. Todennäköisyys jäädä koulutuksen ja työn ulkopuolelle myös myöhemmin on NEET-nuorilla suurempi kuin muilla. (Haltia, Savolainen & Palola, 2019.)

JOPO-toiminnan avulla pyritään siihen, että mahdollisimman moni oppilas saisi päättötodistuksen ja mahdollisuuden jatkokouluttautumiseen. Erilaiset haasteelliset

elämäntilanteet voivat kuitenkin johtaa koulupudokkuuteen. Esimerkiksi perhesuhteet, kaverisuhteet sekä itse yksilö vaikuttavat koulumenestykseen (Bask & Salmela-Aro 2013, 513-514.)

Myös vanhempia kuormittavien tekijöiden kasaantuminen voi vaikuttaa suoraan lasten koulumenestykseen. Tällaisia vanhempia kuormittavia tekijöitä voivat olla esimerkiksi stressaava työ, työttömyys tai avioero. Vanhempia rasittavat kuormittavat tekijät voivat heijastua lapseen ja siten vaikuttaa negatiivisesti lapsen yleisvaltaiseen hyvinvointiin. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2018, 35.) Hyvinvoinnin huononeminen voi näyttäytyä koulussa ongelmien syntyminenä ja vaikuttaa negatiivisesti opiskeluun.

Aunolan, ym. (2018) mukaan koulun keskeyttäneet voivat usein jäädä koulutuksen ja työelämän ulkopuolelle ja ovat vaarassa syrjäytyä, mikä luo haasteita sekä itse nuorelle että yhteiskunnalle. Aunola kertoo, että esimerkiksi nuoren asuinalueella ja vanhempien taloudellisella tilanteella voi olla merkittävä vaikutus syrjäytymiseen. Nuorisotutkimusseuran (2017) mukaan nuoren syrjäytymiseen voi vaikuttaa ystävien puute. Kun nuorella ei ole ystäviä, se voi merkitä poisjäämistä harrastuksista, pihapeleistä ja ryhmäleikeistä. Lisäksi yksinäisyyden kokeminen aiheuttaa ulkopuolisuuden tunnetta ja vähentää luottamusta muihin ihmisiin.

Koulun keskeyttäminen vaikuttaa nuoriin erittäin negatiivisesti. Työmarkkinat rajautuvat koulutuksen puutteen takia sekä myös sosiaalinen ympäristö voi reagoida negatiivisesti koulun keskeyttämiseen. Yhteiskunnan paine ja sosiaalinen paine pahentavat syrjäytymistä. Syrjäytynyt henkilö voi kokea itsensä huonoksi ja kärsiä myös identiteetti-ongelmista. (Takala 1992, 16.) Koulun keskeyttämisellä on siis hyvin kokonaisvaltainen vaikutus nuoren elämään. Siitä mahdollisesti johtuva syrjäytyminen rajoittaa nuoren elämää ikävästi.

Haasteet koulussa voivat johtaa oppilaan luvattomiin poissaoloihin. Opetushallituksen mukaan runsas luvattomien poissaolojen määrä voi johtaa siihen, että opettaja ei saa tarpeeksi näyttöä oppilaan osaamisesta. Tällöin todistukseen tulee arvostuksena hylätty niistä aineista, joissa riittävää näyttöä ei ole. Erityisesti perusopetuksen päättövaiheessa on tärkeää ottaa huomioon oppilaan kokonaistilanne, jolloin voi-

daan pohtia esimerkiksi oman opinto-ohjelman mukaista etenemistä. Oppilaan koulunkäynnin turvaamiseksi luvattomiin poissaoloihin tulee aina puuttua yhteistyössä huoltajien sekä oppilashuollon kanssa. (Opetushallitus, [viitattu 1.4.2020].)

Yksi syy koulupudokkuuteen voi olla myös kiusaaminen. Nuoret voivat kokea koulussa vakavaa kiusaamista eivätkä he uskalla puhua siitä. Kiusaaminen ja kiusatuksi tuleminen voi johtaa siihen, että nuoret alkavat keksiä syitä ja tapoja, miksi heidän ei enää tarvitse mennä kouluun. Kun nuori ei uskalla puhua kiusatuksi tulemisesta, niin vanhemmatkaan eivät osaa reagoida tilanteeseen, koska he eivät tiedä kiusaamisesta mitään (Verma 2015.) Nykyään kiusaamista voi esiintyä myös sosiaalisessa mediassa, jolloin siihen on myös vaikeampaa puuttua.

2.3 Koulumotivaatio

Koulumotivaation puute voi olla yhtenä syynä koulunkäynnin tason heikkenemiseen sekä sitä kautta koulupudokkuuteen. Nuorten koulumotivaation parantaminen onkin siksi yksi JOPO-toiminnan tehtävistä. Tavoitteena on motivoida nuorta keskittymään opiskeluun ja saada nuori panostamaan omaan koulumenestykseensä. Tämä voi olla haastavaa, mutta joustavan opetusmenetelmän tehtävä on antaa nuorelle eväitä positiiviseen koulunkäyntiin.

Vaativat koulutehtävät lisäävät usein nuorten stressiä ja heikentävät siten motivaatiota koulunkäyntiin. Kotiläksyjä ja kokeita voi olla paljon, mikä voi aiheuttaa nuorelle koulu-uupumusta. Perheen elämäntilanne, oppimis- tai keskittymisvaikeudet, koulukiusaaminen ja yksinäisyys voivat laskea koulumotivaatiota. (Nuortennetti 2018.)

Opiskelijoiden motivointi on yksi opettajan tärkeimpiä tehtäviä. Monesti opiskelijoiden suurimmat ongelmat johtuvat nimenomaan motivaation puutteesta. Opiskelijoita voisi motivoida niin, että heille kerrotaan, minkälaiset seuraukset hyvällä opiskelulla on. Tavoitteiden asettaminen on erittäin tärkeää. Opiskelijan motivaatiota lisää, kun hän tietää, että hyvällä opiskelulla on oikeasti konkreettiset ja hyvät seuraukset, kuten työpaikka tai hyvä tulevaisuuden koulutus. (Kauppila 2007, 136.) Monet nuoret eivät ehkä vielä ajattele tulevaisuuttaan pitkälle eivätkä kaikki ehkä välitä huonon koulumenestyksen seurauksista.

Sosiaalinen vuorovaikutus ja sosiaalinen ympäristö vaikuttavat oppimiseen. Lapset oppivat tulemaan toimeen toisten kanssa ja heille muodostuu keskinäisiä vuorovaikutussuhteita. Koulun kuuluu tarjota monipuolinen, mielekäs ja virikkeinen sosiaalinen ympäristö oppimiselle. Sosiaalinen ympäristö voi vaikuttaa positiivisesti oppimiseen, mutta sillä voi olla myös rajoittava vaikutus. (Kauppila 2007, 149.) Tämän takia koulujen täytyy kiinnittää huomiota siihen, että oppimisympäristö vaikuttaa nuorten oppimiseen positiivisesti.

Uudet oppimisvälineet voivat auttaa motivaation synnyttämisessä ja ylläpitämisessä. Oman perheen ja vanhempien tuki on myös tärkeää nuorille. On myös tärkeää, ettei vanhempien kiinnostus kohdistuisi pelkästään nuorten koulumenestykseen, vaan heidän tulisi olla kiinnostuneita myös nuorten sosiaalisesta elämästä. Nuorten oma arki vaikuttaa koulumenestykseen ja koulumotivaatioon. (Huhtinen 2018.)

Koulumotivaatiota heikentää koulu-uupumus. Työelämässä uupumisesta on viime aikoina alettu puhua, mutta koulu-uupumisesta ei juurikaan. Se on kuitenkin nykyään koululaisilla harmittavan yleistä. Uupuminen lähtee monesti siitä, että vaatimukset ovat liian korkeat eivätkä opiskelijan voimavarat riitä jaksamiseen. Peruskoulu-
laisten yleistyvämpää uupumusta selittävät kasvaneet odotukset ja kasvaneet työmäärät. Koulu-uupumus kasvattaa koulun keskeyttämisen riskin jopa nelinkertaiseksi ja uupumus voi hoitamattomana johtaa masennukseen. (Huhtinen 2018.)

2.4 Haasteet koulunkäynnissä

Joustava perusopetus tukee etenkin nuoria, jotka tarvitsevat joustoa omaan koulunkäyntiinsä. JOPO-luokassa oppilaita huomioidaan yksilöllisesti ja pienemmän oppilasmäärän vuoksi opettajalla on enemmän aikaa auttaa nuoria. Oppimisvaikeudet eivät ole syy JOPO-luokkaan pääsyyllä, mutta joustavalla perusopetuksella voidaan tukea niitä oppilaita, joilla on haasteita opiskella yleisessä perusopetuksessa. Numminen ja Quakrim-Soivio (2009, 46) kertookin, että joustavaan perusopetukseen haikutuvilla oppilailla on yleensä koulunkäyntiin liittyviä vaikeuksia.

Erilaiset oppimis- tai keskittymisvaikeudet voivat aiheuttaa monelle vaikeuksia paikoillaan olemiseen ja kuuntelemiseen. On ihmisiä, jotka oppivatkin perinteisestä opetuksesta poikkeavilla menetelmillä, kuten esimerkiksi tekemällä. Ilkka Jauhainen haastattelee artikkelissaan ”Jatkuva oppiminen on monelle taakka” (2011) Keskon ylilääkäri Pirjo Anttilaa. Anttilan mukaan erilaisiin oppimistapoihin pitäisi keskittyä jo varhaisessa vaiheessa, jotta opiskelu ei keskeytyisi esimerkiksi lukihäiriön takia. Oppimisvaikeuksien kanssa kamppaileva luokitellaan helposti laiskaksi ja tyhmäksi, vaikka todellisuudessa nuorelta jää diagnoosin puuttumisen vuoksi hyödyntämättä paljon voimavaroja. Oppimisvaikeuksista kärsivillä on potentiaalia, joka pitää oikeanlaisella opetuksella saada kukoistamaan.

Oppimisvaikeudet voivat ilmetä monin tavoin. Oppimisvaikeus-julkaisussa (12.5.2017) kerrotaan oppimisen erityisvaikeuksista. Sen mukaan vaikeudet eivät johdu koulutuksen puutteesta, mutta ne voivat olla perinnöllisiä ja niiden ilmenemis muodot voivat vaihdella iän ja oppimishaasteiden mukaan. Oppimisvaikeuksia voi ilmaantua esimerkiksi jonkin neurologisen sairauden tai vaurion, kuten aivovamman, aivoverenkiertohäiriön tai CP-vamman seurauksena. Myös mielenterveysyyt, kuten masennus, työuupumus tai skitsofrenia voivat aiheuttaa vaikeutta oppimiseen. Oppimisvaikeuksia ovat esimerkiksi lukihäiriö, matematiikan vaikeus tai kielellinen vaikeus. Se voi olla kapea-alainen, jolloin se koskettaa vain yhtä oppimisen aluetta. Laaja-alaisesta oppimisvaikeudesta puolestaan puhutaan silloin, kun suoriutuminen on heikkoa monella osa-alueella.

Hakkaraisen ym. (2013, 10) mukaan Kortering ja Christenson (2009, 5-15) ovat huomanneet, että opiskelun haasteisiin tartutaan liian myöhään ja se on osasyynä opintojen keskeyttämiseen. Oppimisessa havaittujen vaikeuksien tulisi olla syy saada koulutuksellista sekä muuta tukea, kuten neuvontaa opiskeluun ja erilaisiin opiskelutyyliin. Lisäksi opetuksen tulisi olla johdonmukaista ja laadullista opiskelijan yksilölliset tarpeet huomioiden. Heidän mukaansa menestyksellinen oppiminen sisältää muutakin kuin vain tehtävän, taidon tai aiheen opiskelua. Erityisesti huomiota tulisi kiinnittää esimerkiksi opiskelijoiden motivaatioon sekä siihen, miltä koulunkäynti opiskelijoista tuntuu. Lisäksi opettajien erilaiset omat käytännöt ja opetustyyli voivat vaikuttaa suuresti koulunkäyntiin.

Jyri Mannisen ja Saara Luukanteleen (2008, 18-20) mukaan JOPO-ryhmissä yksinhuoltajaperheiden lapsia on 42,3 prosenttia, mikä on normaalia enemmän. Manninen ja Luukannel eivät pidä yksinhuoltajuutta yksin syynä koulupudokkuuteen, mutta sen taustalla voivat vaikuttaa esimerkiksi alkoholismi ja erilaiset psykososiaaliset ongelmat. Avioeroihin johtavilla ongelmilla voidaan nähdä olevan vaikutusta perheen lasten koulupudokkuuteen.

Haasteita koulunkäyntiin voivat aiheuttaa hyvin monenlaiset asiat. Oppilaiden lähtökohdat ovat erilaiset ja joillakin jokin yksittäinen elämäntilanne saattaa aiheuttaa ongelmia myös koulunkäyntiin. Mikään syy ei välttämättä yksin suoraan johda ongelmiin koulussa, mutta on selvää, että haasteet koulunkäynnissä ja opiskelussa johtuvat aina jostakin. Vaikeuksien taustalla voivat olla esimerkiksi hankaluudet kotona, oppimisvaikeudet tai koulukiusaaminen. Joustava perusopetus on yksi tapa tukea koulunkäyntiä haasteellisissakin tilanteissa.

3 JOUSTAVAN PERUSOPETUKSEN MENETELMÄT

3.1 Jopon tavoitteet

Joustavan perusopetuksen päätavoitteena on oppilaan päättötodistuksen saaminen sekä jatkokoulutukseen hakeutuminen. Tavoitteena voivat olla erimerkiksi oppilaan opiskelumotivaation vahvistaminen, itsetunnon ja oma-aloitteisuuden kasvu sekä elämän hallinnan osaaminen. Joustavassa perusopetuksessa hyödynnetään erilaisia oppimismenetelmiä, joilla koulut pystyvät kohtaamaan ns. haastavat nuoret. Toiminnalliset ja työpainotteiset oppimismenetelmät ja -ympäristöt voivat auttaa koulumotivaation säilyttämisessä ja näin ehkäistä ongelmia niiden varhaisessa vaiheessa. Opetuksen rinnalla nuoret voivat jo tutustua työelämään. (Numminen & Quakrim-Soivio 2009, 16.)

Joustavassa perusopetuksessa pyritään käyttämään erilaisia opiskelumuotoja. Opetus voidaan siis toteuttaa muuallakin kuin tavallisessa luokkahuoneessa. Opetuksessa kohdataan haastavia nuoria käyttämällä toiminnallisia ja työpainotteisia opiskelumuotoja sekä erilaisia oppimisympäristöjä (Numminen & Quakrim-Soivio 2009, 15.)

Nuorten opiskeluiden lisäksi joustava perusopetus vaikuttaa opettajien työhön sekä kuntien ja koulujen toimintaan. Lisäksi JOPO-luokalla suunnitellaan ja käytetään toiminnallisia opiskelutyyplejä hyödyntämällä erilaisia oppimisympäristöjä, ja nuoret pääsevät myös perehtymään työelämään. Joustava perusopetus auttaa ja motivoi myös opettajia kehittymään. Opettajat saavat kokemuksia uusista menetelmistä ja valmiuksia huomata oppilaan tuen tarpeet. Opettavat joutuvat ja pääsevät kehittämään omia työtapojaan. Koulujen puolelta tavoitteena on saada moniammatillista osaamista luokkaan sekä kehittää koulujen ja työelämän yhteistyötä. Kunnissa päämääränä on muun muassa edistää oppilaiden kouluhyvinvointia ja erilaisia toimintamalleja, jotka tukevat nuorta. Tämän lisäksi joustavan perusopetuksen avulla kunta yrittää vähentää nuorten syrjäytymistä, koska tällä tavalla kunta voi ehkäistä sosiaalihuollon kustannusten nousua. (Numminen & Quakrim-Soivio 2009, 15-16.)

JOPO-luokka perustuu vapaaehtoisuuteen. Oppimista ei tapahdu, jos nuorella ei ole omaa tahtoa ja motivaatiota oppimiseen. Hakuprosessissa voi kunnittain olla hiukan eroja, mutta yleensä haku JOPO-luokalle alkaa hakemuksen kirjoittamisella. Tähän osallistuu oppilas huoltajiensa kanssa ja lisäksi esimerkiksi opettaja voi antaa suosituksen. Hakemukset käsitellään ja arvioidaan moniammatillisessa työryhmässä, johon voi kuulua muun muassa opettaja, kuraattori ja nuorisotyöntekijä. Lopuksi oppilas haastatellaan esimerkiksi opettajan, kuraattorin tai moniammatillisen tiimin toimesta. Prosessin tavoitteena on hyödyntää eri ammattiryhmien asiantuntijuutta selvittäessä oppilaan omaa halukkuutta ja kykenevyyttä joustavaan perusopetukseen. (Numminen & Quakrim-Soivio 2009, 65-68.)

Nummisen ja Quakrim-Soivion mukaan (2009, 59-61) yhteistyö huoltajien kanssa on tavallistakin tärkeämpää. Vanhempia osallistetaan nuoren koulunkäynnin suunnitteluun sekä sen toteutukseen, mikä vahvistaa heidän sitoutumistaan uuteen toimintatapaan. Yhteistyötä rakentamalla pyritään turvaamaan myös sitä, että nuori saa kotoaan tukea myös peruskoulun jälkeisessä nivelvaiheessa. Huoltajien verkostot voivat olla oppilaan voimavaroina ja nuori voi saada niistä lisää tukea. Hyvä yhteydenpito koulun ja kodin välillä helpottaa myös puuttumista mahdollisiin ongelmiin.

3.2 Toimintatavat

Joustava perusopetus tarjoaa nuorelle opiskelijalle yleisopetusta yksilöllisemmin työmuodoin. Opiskelu JOPO-luokassa sisältää erilaisia toiminnallisia oppimisympäristöjä, kuten työpaikkoja, leirikouluja ja koulutuskokeiluja. Lisäksi on järjestetty toiminnallisia JOPO-päiviä, opintoretkeä ja -käyntejä, messuja, erilaisia tapahtumia sekä vapaa-ajan toimintaa. Näillä pyritään tukemaan nuorten opiskelumotivaatiota sekä yksilöllisiä oppimistapoja. JOPO-toiminta tapahtuu perusopetuksen yhteydessä ja sen tavoitteet ja opetusperusteet ovat yleisopetuksesta, mutta opetusta sovelletaan käyttämällä joustavia toimintamalleja, jotka sopivat opiskelijan yksilöllisiin tarpeisiin ja tilanteisiin. JOPO-toiminta myös pyrkii varmistamaan nuorelle koulutuspaikan toisen asteen koulutuksessa. (Numminen & Quakrim-Soivio, 15-19,2009.)

JOPO-hankkeen on nähty toimivan joillakin oppilailla, mutta joillakin taas ei. Jokaisella on omat oppimistyykinsä, ja niitä on paljon erilaisia. Oppimistyyliin vaikuttavat yksilön omat ominaisuudet ja vahvuudet. Kaikille perinteinen luokkaopetus ei sovi. Lisäksi oppimisympäristöllä on havaittu olevan suuri merkitys oppimiseen. (oppimisvaikeus 2.5.2017.) JOPO-toiminnassa opetus voi tapahtua luokkatilan ulkopuolella, esimerkiksi kirjastossa tai luonnossa. Vierailut esimerkiksi yrityksissä ja museoissa konkretisoivat opetettuja asioita. Opetuksessa voidaan käyttää hyödyksi erilaisia pelejä, kuten sana- tai kertotaulupelejä. Työpaikkaopiskelu edistää nuorten stressinsietokykyä sekä opettaa sosiaalisten tilanteiden hallintaa ja tiimityöskentelyä. (Matikainen 2018, 211.)

Numminen ja Quakrim-Soivio (2009, 35-36) kertovat myös JOPO-toiminnan kolmesta eri painopisteestä. Ensimmäisessä, työpaikkaopiskelupainotteisessa mallissa syvennyttään työpaikkaopiskeluun. Siinä erityisesti selkeytetään opinnollisia oppimistehtäviä työpaikoilla entistä enemmän. Pienryhmä- ja yksilöopetusta painotavassa mallissa pääpaino on oppilaan osaamisen ja jatko-opintokelpoisuuden varmistaminen. Kolmas malli, oppilaslähtöinen kasvatus ja elämäntilanteen huomioiva välittäminen, pohjautuu erityisesti opettajan persoonaan. Siinä korostuvat erityisesti nuorten omien vahvuuksien löytyminen ja tukeminen sekä henkilökohtainen välittäminen. Painopisteet määräytyvät vuosittain ryhmän tuen ja tarpeen mukaan.

Joustavaan perusopetukseen sisältyy työpaikkaopiskelua. Sillä tarjotaan nuorelle toisenlainen tapa oppia ja sitä kautta nuori saa eväitä koko elämänsä varten. On huomattu, että oppiminen alkaa jo ennen työhön tutustumisen jaksoa. Etukäteen suunnitellaan yhdessä nuorten kanssa, millainen toimenkuva heitä kiinnostaa ja kuinka he lähtevät hankkimaan työpaikkaa. Sen lisäksi opetellaan esimerkiksi sopivaa käyttäytymistä ja pukeutumista työpaikalla. Työpaikkatehtävät suunnitellaan jo ennen jakson alkua ja pohditaan yhdessä, millaisia asioita kyseisellä työpaikalla voisi oppia. Työpaikkaopiskelua ohjaavat perusopetuksen yleiset tavoitteet, joten sen tulee olla tavoitteellista toimintaa. Työpaikkaopiskelussa oppilas oppii omatoimisuutta sekä joutuu ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan. Sillä pyritään kiinnittämään nuorta yhteiskuntaan ja nuorella on mahdollisuus selkiyttää omia uratoiveitaan. (Numminen & Quakrim-Soivio 2007, 45-53.)

3.3 Joustavuus opetuksessa

Jokaisella meillä on erilainen tapa oppia. Yhdelle jäävät mieleen kuvat ja värit, toinen oppii kirjoittamalla, kolmas taas lukemalla. Samanlainen oppimisympäristö ei sovi jokaiselle. Oppimistyyli perustuvat aistikanaviin ja oppimistyyli määrittelee, mikä on henkilön vahvuusalue oppimisessa. Useat ihmiset tarvitsevat muitakin kanavia oppimiseen, mutta toisille jokin tapa oppia tuottaa enemmän haastetta. Uplusivuston mukaan oppiminen onkin tehokkaampaa, mitä useampaa kanavaa pystyy hyödyntämään. (Uplus, [viitattu 5.3.2020])

Joustavassa perusopetuksessa hyödynnetään erilaisia opetusmenetelmiä sekä oppimisympäristöjä. Tämä motivoi niitä opiskelijoita, joille yleinen opetusmenetelmä aiheuttaa haasteita. Suomen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet varmistavat koulutuksen tasa-arvon koko maassa. Kunnilla ja kouluilla on mahdollisuus huomioida omissa opetussuunnitelmissaan paikalliset tarpeet opetuksen ja koulutyön järjestämisessä. Opetussuunnitelman perusteet painottuvat vahvasti oppiaineiden tavoitteiden ja sisältöjen kuvaukseen eivätkä määrittele tarkasti opetusmenetelmiä. Perusteet mahdollistavat sen, että koulut voivat kehittää toimintatapojaan lisätäkseen oppilaiden mielenkiintoa ja motivaatiota oppimista kohtaan. Näin se on joustava ja elävä tuki, joka mahdollistaa laadukkaan oppimisprosessin. Lisäksi oppimisympäristöä ja työtapoja suositellaan kehittämään niin, että ne innostavat oppimaan. Erityisesti joustavan perusopetuksen luokissa pyritään hyödyntämään erilaisia oppimisympäristöjä sekä -tapoja ottaen huomioon opetukselle asetetut tavoitteet. (Opetushallitus, [viitattu 5.3.2020]).

Barbara Allan (2016, 7-8) kertoo teoksessaan ”Emerging strategies for supporting student learning. A practical guide for librarians and educators” uusista strategioista kouluttajille. Hänen mukaansa yksi tapa opettamiseen on joustavuus. Joustavuutta voidaan käyttää suhteessa tahtiin, paikkaan ja tilaan. Kirjan mukaan joustavuus opiskelutahdissa näyttäytyy niin, että opiskelua päätetään, se voi olla pitkäaikaista yhteen menoon tai esimerkiksi tauotettua tilanteen mukaan. Paikalla tarkoitetaan fyysistä paikkaa, esimerkiksi koulua, kotia tai työpaikkaa. Tilaa kuvaillaan niin, että opetus voi tapahtua kasvokkain, etäopetuksena tai vaikka molempien sekoituksena.

Kirjan mukaan joustavassa opetuksessa on hyvä hyödyntää myös jatkuvasti kehittyvää teknologiaa, sillä se tarjoaa opiskelijalle enemmän valinnaisuutta ja joustavampaa palvelua.

4 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

4.1 Tutkimuksen tarkoitus

Tutkimuksemme on tilaustyö JOPO-aluekoordinaattorihankkeelta. Hanketta hallinnoi Soinin kunta ja sen rahoittaa opetusministeriö. Hankkeen tavoitteena on tuottaa alueelle yhtenäisiä markkinointimateriaaleja joustavan perusopetuksen markkinointia varten sekä lisätä yleistä tietoutta JOPO-opetuksesta.

Opinnäytetyömme tarkoituksena on tuottaa uutta tietoa JOPO-toiminnasta erityisesti nuorten näkökulmasta. Tavoitteenamme on kerätä menetelmiä ja oppimistapoja, joiden nuoret kokevat eniten palvelevan omaa oppimistaan. Pyrimme saamaan tietoa siitä, onko joustava perusopetus tuonut nuoren oppimiseen positiivista muutosta. Näin nähdään, onko joustava perusopetus ollut hyödyksi oppilaalle. Lisäksi selvitämme, mikä on saanut nuoret hakemaan JOPO-luokalle, millaisin odotuksin he ovat luokan aloittaneet ja mikä on auttanut heitä koulumotivaation löytymisessä. Keräämme haastattelujen perusteella tietoa siitä, millainen oppimisympäristö tukee nuoria parhaiten. Tuomme myös esiin haastateltavien kokemia haasteita JOPO-luokalla.

Tutkimus tehdään nuorten näkökulmasta, mutta otimme mukaan myös opettajien näkökulmaa, jotta voimme verrata, ovatko heidän ajatuksensa samoilla linjoilla nuorten kanssa. Opettajilta saamme myös lisää tietoa joustavasta perusopetuksesta, sillä opetuksen tulee täyttää perusopetuksen opetussuunnitelman tavoitteet. Koemme, että aihetta on tärkeää tutkia, sillä JOPO on monelle tuntematon ja uusi asia, eikä siitä tiedetä paljon. Uskomme, että nuorten näkökulman avulla voimme antaa mahdollisimman todenmukaisen kuvan joustavasta perusopetuksesta ja mahdollisesti poistaa siihen liittyviä ennakkoluuloja.

Mielestämme tutkimuksemme on ajankohtainen, sillä nuorten hyvinvointi ja pärjääminen yhteiskunnassa on tärkeää koko yhteiskunnan kannalta. Valtakunnallinen nuorisotyön ja -politiikan ohjelma 2020-2023 (VANUPO) on lakisääteinen ohjelma, jonka päämääränä on edistää nuorten kasvu- ja elinoloja. Pääteemoina ovat nuorten syrjäytymisen ehkäisy ja osallisuuden vahvistaminen. Näitä tavoitellaan kolmen

kokonaisuuden kautta: nuorella on edellytykset sujuvaan arkeen – syrjäytyminen vähenee, nuorella on keinot ja taidot osallistumiseen ja vaikuttamiseen, nuori luottaa yhteiskuntaan – yhdenvertaisuus ja turvallisuus vahvistuvat. Ohjelman painopiste on erityisesti yläkouluikäisissä ja toisen asteen koulutukseen siirtyneissä nuorissa. Ajattelemme, että tämä ohjelma tukee opinnäytetyömme ajankohtaisuutta. Tutkimuksemme painottuu nuorten näkökulmaan sekä heidän oppimisensa ja hyvinvointinsa esiin tuomiseen. Myös VANUPO-ohjelma keskittyy nuoriin ja heidän hyvinvointiinsa. Nuorten hyvinvointiin voidaan vaikuttaa monella eri osa-alueella, esimerkiksi JOPO-hankkeella pyritään ehkäisemään syrjäytymistä ja vahvistamaan osallisuutta koulutuksessa pärjäämisen avulla.

4.2 Tutkimusmenetelmät

Opinnäytetyössämme käytämme kvalitatiivista tutkimusotetta. Kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus ei pyri yleistyksiin, vaan kuvaa ilmiöitä ja tavoittelee niiden syvällistä ymmärtämistä (Kananen 2008, 24). Hirsjärvi, Remes ja Sajavaara (2007, 160) kuvailevat kvalitatiivista tutkimusta luonnollisissa ja todellisissa tilanteissa hankituksi tiedoksi. Tekijöiden mukaan laadullisessa tutkimuksessa on tärkeää, että tutkittavien näkökulmat tulevat esille. Tällöin myös tutkijan tulee luottaa keskusteluihin sekä omiin havaintoihinsa. Laadulliset tutkimukset ovat tulkinnanvaraisempia, joten meillä tutkijoilla on myös suuri vastuu siitä, että tulkitsemme vastauksia oikein ja ymmärrämme haastateltavien ajatuksia.

Kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus on myös paljon monipuolisempi kuin kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimus. (Heikkilä 2008, 16). Halusimme kysyä nuorilta avoimia kysymyksiä ja tehdä haastatteluista keskustelunomaisia. Tämän takia laadullinen tutkimusmenetelmä sopii meidän opinnäytetyöhömme paremmin kuin määrällinen tutkimusmenetelmä. Laadullisessa tutkimuksessa pystyimme käyttämään avoimempaa tyyliä, eivätkä meidän haastattelukysymyksemme määrittäneet tai rajoittaneet vastauksia niin paljon kuin määrällisessä tutkimuksessa, jossa pyydetään vastauksia juuri joihinkin tiettyihin kysymyksiin. Avoimilla kysymyksillä saimme vastauksia juuri niistä asioista, joita nuoret pitivät tärkeinä ja joista he halusivat kertoa. Emme rajoittaneet vastauksia, jolloin näkökulma tulee suoraan nuorilta itseltään.

Hankimme opinnäytetyöhömmme kokemuseräistä tietoa haastattelemalla yksilöhaastatteluina kahta JOPO-luokan käynnyttä oppilasta sekä kahta opettajaa, jotka ovat olleet mukana JOPO-toiminnassa. Teimme lisäksi vielä ryhmähaastattelut osallistavan menetelmän avulla kahdelle käynnissä olevalle JOPO-luokalle, joissa oli oppilaita yhteensä 10. Kaikki yksilöhaastattelut ja myös ryhmähaastattelut sujivat hyvin.

4.2.1 Yksilöhaastattelut

Yksilöhaastatteluina haastattelimme kahta JOPO-luokalta jo valmistunutta oppilasta. Valitsimme entiset oppilaat haastateltaviksi, sillä heillä on kokemusta koko joustavan perusopetuksen vuodesta. He myös pystyvät kertomaan, onko joustavan perusopetuksen tuki kantanut heitä valmistumisen jälkeen. Haastattelujen toteuttamisen suhteen tulimme siihen tulokseen, että saamme nuorista enemmän irti haastattelemalla heitä kasvotusten. Halusimme luoda nuorille turvallisen haastattelutilanteen, jossa he voivat keskustella luonnollisesti ja vapaasti. Haastateltavat saivat itse päättää, missä haastattelu tapahtuu. Haastateltavat valikoituivat vapaaehtoisista nuorista. Kirjoitimme saatekirjeen ja haastattelukutsun JOPO-luokan opettajille, jotka välittivät viestin entisille oppilaille. Heistä ilmoitautui vapaaehtoisiksi haastatteluun kaksi oppilasta eri kunnista. Otimme nuoriin yhteyttä ja he saivat itse päättää haastattelun ajan ja paikan. Toinen haastattelu toteutettiin nuoren entisessä koulussa ja toinen nuoren kotona.

Kaksi JOPO-luokkaa opettanutta opettajaa haastattelimme etäyhteyden välityksellä, sillä se sopi aikataulullisesti paremmin. Vaikka opinnäytetyömme tarkoituksena on saada nuorten näkökulmaa esille, valitsimme haastateltaviksi myös kaksi opettajaa. Tämän avulla pystymme hieman vertailemaan, ovatko heidän ajatuksensa samansuuntaisia nuorten kanssa. Heidän vastuullaanhan on kuitenkin myös opetussuunnitelman toteutuminen.

Entisten oppilaiden ja opettajien yksilöhaastattelut tehtiin teemahaastatteluna. Hirsjärvi ja Hurme (2008, 47–48) kertovat, että teemahaastattelussa eli puolistrukturoidussa haastattelumenetelmässä vastauksiin ei ole määrättyjä vaihtoehtoja, vaan haastateltavat vastaavat omin sanoin. Lisäksi kysymykset ovat ennalta määrättyjä

ja kaikille tutkittaville samoja, vaikka sanamuodot voivat vaihdella. Hirsjärven ja Hurmeen mukaan teemahaastattelussa aihepiiri on valmiiksi kohdennettu samanlaisia kokemuksia kokeneille. Teemahaastattelussa on ennalta valitut teemat, joiden pohjalta haastattelu tehdään. Näiden teemojen pohjalta on myös valmisteltu tarkentavia kysymyksiä. Haastatteluvaiheessa voidaan vielä harkiten muokata ja käyttää näitä tarkentavia kysymyksiä, riippuen siitä, minkälaisia vastauksia on saatu. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 65.) Mielestämme teemahaastattelu sopi meidän tutkimuksemme tarkoitukseen todella mainiosti, koska halusimme haastateltavilta avoimia vastauksia kysymyksiimme. Halusimme kuitenkin pitäytyä kysymyksissämme tietyissä aihepiireissä. Lisäksi haastattelussa pääsee suoraan vuorovaikutukseen tutkittavien kanssa, mikä helpottaa keskustelua ja kuuntelua.

4.2.2 Ryhmähaastattelut

Kahdelle käynnissä olevalle JOPO-luokalle teimme ryhmähaastattelun. Teimme aiheistonkeruun osallistavan menetelmän avulla. Laadulliseen tutkimukseen voidaan hyödyntää erilaisia osallistavia ja toiminnallisia menetelmiä. Kopakkalan (2011, 205–206) mukaan osallistavia menetelmiä käytetään tilanteissa ryhmille, joissa on tavoitteellista toimintaa ja joka on luontevaa sekä hyödyllistä. Hyppösen ym. (2002, 8) mukaan osallistavien menetelmien tavoitteena on saada ihminen osallistumaan ja toimimaan yhdessä muiden ihmisten kanssa. Lisäksi hän sanoo, että ihmisten innostaminen on tärkeää.

Taipale (2005, 6) on kirjoittanut oppaassaan osallistavien menetelmien käytöstä. Oppaan mukaan osallistavat menetelmät ovat työkalu, jolla helpotetaan ihmisten osallistumista yhteiseen tekemiseen. Osallistava työskentelytapa myös luo myönteistä ilmapiiriä ja vahvistaa ryhmän jäsenten keskinäistä luottamusta. Sen tavoitteena on laskea kynnyksiä osallistumiseen, jolloin saadaan jokaisen ääni kuuluviin ja voidaan hyödyntää kaikkien tietoa ja osaamista. Lisäksi ryhmäläisillä on mahdollisuus ilmaista tietojaan muutenkin kuin puhumalla.

Me hyödynsimme osallistavia menetelmiä näin: annoimme molempien luokkien oppilaille tehtäväksi kaksi posteria. Valmistelimme tehtävät niin, että toisen posterin pääaiheena oli ”Odotukseni JOPO-luokalta” ja toisen pääaiheena ”Kuinka koet

JOPO-luokan nyt”. Postereissa oli lisäksi apukysymyksiä, joihin toivoimme saavamme vastauksia. Oppilaat saivat luovia menetelmiä käyttäen kuvailla ajatuksiaan ja tunteitaan joustavasta perusopetuksesta. Posterit muodostuivat kirjoitetuista teksteistä, piirretyistä kuvista sekä lehdistä leikatuista lauseista ja kuvista. Postereiden valmistuttua kävimme vielä yhteisesti läpi, mitä oppilaat esimerkiksi tarkoittivat kuvilla ja piirroksilla. Jokaisella oli vielä mahdollisuus esittää ajatuksia, joita ei osannut posteriin ilmaista. Saimme aikaan hyvää keskustelua JOPO-luokan toiminnasta. Toisessa luokassa oppilaita oli kuusi ja toisessa luokassa neljä, eli haastattelimme yhteensä kymmentä JOPO-luokan aloittanutta oppilasta. Olimme erittäin tyytyväisiä ryhmähaastatteluun, koska oppilaat olivat innoissaan mukana ja halusivat osallistua toimintaan.

4.3 Aineiston analysointi

Aineiston purkamisen voi aloittaa kahdella tavalla. Toisessa tavassa päätelmiä tehdään suoraan esimerkiksi äänitteestä eikä sitä kirjoiteta puhtaaksi. (Hirsjärvi ja Hurme 2008, 138). Me käytimme aineiston purkamisessa toista tapaa, puhtaaksi kirjoittamista eli litterointia, jonka tarkkuus määräytyy Hirsjärven ja Hurmeen (2008, 138) mukaan tutkimustehtävän ja -otteen perusteella. Kirjasimme jo haastattelutilanteessa huomioita ja tärkeimpiä asioita ylös, mutta sen lisäksi äänitimme haastattelutilanteen litterointia varten. Litteroimme haastatteluista vuoropuhelut, mutta emme keskittyneet esimerkiksi taukojen pituuteen, sillä se ei ollut tutkimuksemme kannalta merkittävää. Litterointi auttoi meitä aineiston analysoinnissa. Kuuntelimme sitä tehdessämme haastatteluja uudelleen monta kertaa. Tämä helpotti myös tutkimusaineiston analysointia, koska pystyimme vielä jälkeinpäin keskustelemaan haastatteluista ja saimme varmasti kaiken tiedon talteen. Litterointi oli erittäin työlästä, mutta hyvin palkitsevaa.

Hirsjärven ja Hurmeen mukaan (2008, 135-136) aineiston analysointi alkaa jo siinä vaiheessa, kun aineistoa hankitaan. Haastatteluistamme neljä oli yksilöhaastatteluja, joten niiden yhteydessä havainnointia ei erityisesti tehty vuorovaikutustilanteissa. Toiminnallisissa haastattelutilanteissa keskityimme myös ryhmän toimivuu-

den ja vuorovaikutuksen havainnointiin. Ryhmän havainnoinnissa huomioiden oppilaiden keskinäisestä vuorovaikutuksesta tukivat saamiamme vastauksia. Litteroinnissa keskityimme erityisesti niihin haastateltujen oppilaiden kertomiin asioihin, jotka liittyivät tutkimusongelmiimme. Ne kirjasimme ylös.

Hirsjärvi ja Hurme (2008, 143) korostavat kerätyn aineiston lukemista kokonaisuutena. Heidän mukaansa aineiston lukeminen jopa useaan kertaan voi synnyttää aineistosta ajatuksia ja mielenkiintoisia havaintoja, joita ei välttämättä muutoin huomaa. Mitä tutummaksi aineisto tulee, sen paremmin voimme tutkijoina sitä analysoida. Äänitysten kuuntelemisen ja litteroidun tekstin lukeminen auttoivat meitä saamaan kokonaiskuvan haastatteluista. Kirjallisesta aineistosta saimme poimittua asioita, joihin emme vielä kuunteluvaiheessa reagoineet. Litterointi auttoi myös löytämään kysymyksiin vastaukset, sillä vapaamuotoisessa haastattelussa vastaukset olivat joskus laajoja, ja kysymyksiin saatiin vastauksia monestakin kohdasta.

Luokittelimme aiheet ”ennen joustavaa perusopetusta” ja ”joustavan perusopetuksen jälkeen”. Näiden teemat jaoteltiin syihin JOPO-luokalle hakemiseen, odotuksiin JOPO-luokalta, kokemuksiin JOPO-luokalla opiskelusta, kenelle JOPO-luokka sopii sekä tulevaisuuden kehittämisenäkökulmiin. Teemojen luokittelu helpotti yhtäläisyyksien ja eroavaisuuksien etsimistä vastauksista sekä niiden auki kirjoittamista. Hirsjärvi ja Hurme (2008, 147) kertovatkin luokittelun olevan olennainen osa analyysia. Se on välttämätöntä varsinkin silloin, kun tarkoituksena on aineiston eri osien vertailu tai tapausten tyypittely. Luokittelussa keräsimme pääotsikoiden alle nuorten ja opettajien ajatuksia kyseisestä teemasta. Näin pystyimme selvästi näkemään, mitkä asiat toistuivat. Esimerkiksi JOPO-luokalle hakemiseen johtaneista syistä löytyi paljon samankaltaisuuksia mutta myös eroavaisuuksia. Opettajilta saimme tähän oman näkökulmansa ja huomasimme, että heidän ajatuksensa olivat hyvin samansuuntaisia oppilaiden ajatusten kanssa.

Luokittelun jälkeen aineisto tulee yhdistellä. Hirsijärvi ja Hurme (2008, 149-150) kertovat yhdistelyllä tarkoitettavan sitä, että luokkien välille yritetään etsiä joitakin samankaltaisuuksia tai säännönmukaisuuksia. Tavoitteena on ilmiön monipuolinen ymmärtäminen. Tutkimuksessamme pyrimme löytämään eri haastatteltujen väliltä yhtäläisyyksiä ja samankaltaisuuksia, ja löysimmekin niitä. Löysimme tarkastelussamme myös eri teemojen välisiä yhteyksiä, jotka yhdistivät aihealueita toisiinsa.

Yhtäläisyyksiä löytyi niin nykyisten oppilaiden, entisten oppilaiden kuin opettajienkin kertomien välillä. Eri haastateltavat kertoivat samankaltaisia asioita, kukin omasta näkökulmastaan.

Aineiston tulkinnassa pyrimme selkeästi kuvailemaan aineistossa löytämiämme aihealueita. Hirsjärvi ja Hurme (2008, 151-152) ovat sitä mieltä, että onnistuneessa tulkinnassa myös lukija voi löytää samat asiat tekstistä kuin tutkija, vaikka hän ei olisikaan näkökulmasta samaa mieltä. Heidän mukaansa samaa haastattelutekstiä voi tutkia eri näkökulmista ja monin tavoin.

4.4 Eettisyys

Aineiston keruussa noudatettiin eettisiä periaatteita. Tietoa hankkiessa pidimme vapaaehtoisuutta osallistua haastatteluihin tärkeänä. Halusimme kunnioittaa yksilöiden omaa valinnanvapautta ja halua kertoa kokemuksistaan. Emme halunneet pakottaa ketään haastateltavaksi, ja jokainen haastatteluun osallistuminen tapahtui vapaaehtoisesti.

Tutkimuksien lupien selvittely lähti käyntiin lähettämällä koulun rehtoreille tutkimuslupapyynnöt haastatella joustavan perusopetuksen luokkia. Luvan saatuamme toimitimme JOPO-luokkien opettajien kautta haastatteluluvan oppilaiden huoltajille. Vasta tämän jälkeen sovimme opettajien kanssa ajankohdan, jolloin voimme toteuttaa luokille haastattelun osallistavalla ja toiminnallisella menetelmällä. Haastattelun alussa jokaisella opiskelijalla oli mahdollisuus kieltäytyä toiminnasta. Lisäksi pyysimme jokaista osallistuvaa opiskelijaa allekirjoittamaan tutkimus- ja äänitysluvan. Toiminnalliseen ryhmätoimintaan tarvitsimme jokaiselta osallistujalta äänitysluvan, jotta pystyimme äänittämään keskustelun. Jokaisella oppilaalla oli oikeus kieltäytyä. Hirsjärven ja Hurmeen (2008, 20) mukaan eettisistä periaatteista tärkeimpinä pidetään tiedonantoon perustuvaa suostumusta, luottamuksellisuutta, seurauksia sekä yksityisyyttä.

JOPO-luokan käyneitä oppilaita valikoitui haastatteluun opettajien heille välittämän vapaaehtoisen haastattelukutsun perusteella. Olimme kirjoittaneet haastattelukutsun, jonka opettajat sitten välittivät entisille oppilaille. Vapaaehtoiset haastateltavat

saivat itse valita haastattelun ajan ja paikan. Ennen haastattelua saimme heiltä al-lekirjoituksen haastattelu- ja äänityslupaan.

Joustavassa perusopetuksessa työskenteleviä opettajia pyysimme haastatteluun sähköpostitse. Saimme vapaaehtoiset haastatteluihin, jonka jälkeen sovimme molemmille osapuolille sopivan ajankohdan haastattelulle. Nämä haastattelut teimme etäyhteydellä. Puhelimessa pyysimme suullisesti äänitysluvat, jotka saimme haastateltavilta.

Käytämme tutkimuksesta saatua materiaalia anonyymisti ja luottamuksellisesti, eli ketään haastatelluista ei voida opinnäytetyössä identifioida. Tämän lisäksi haastateltavamme olivat neljältä eri paikkakunnalta, joten ketään ei myöskään voida tunnistaa yksityisenä henkilönä. Aineistot ovat tallessa ja vain meidän kahden tutkimuksen tekijän käytössä. Lupasimme hävittää kaiken kerätyn materiaalin turvallisesti tutkimuksen jälkeen.

Haastattelun luotettavuuden varmistimme äänittämällä haastattelutilanteet. Haastattelut toteutimme siten, että toinen toimi kirjurina ja toinen haastattelijana. Äänityksen avulla pystyimme litteroimaan asiat, jotka jäivät haastattelutilanteissa kirjaimatta ylös. Näin saimme kaikki haastateltavan kertomat asiat talteen. Mielestämme tämä tapa oli erittäin toimiva näissä haastatteluissa.

Tutkimuksemme otanta oli suhteellisen pieni. Lisäksi luokat ovat erilaisia joka vuosi, joten tuloksia ei voida yleistää. Laadullisen tutkimuksen tarkoituksena ei ole yleistää, vaan se pyrkii ymmärtämään ilmiötä. (Kananen 2015, 353). Hirsjärven, Remeksen ja Sajavaaran (2007, 160) mukaan kvalitatiivisen tutkimuksen tapauksia käsitellään ainutlaatuisina sekä aineistoa tulkitaan sen mukaisesti. Tämän huomioimme opinnäytetyössämme siten, että valitsimme haastateltaviksi henkilöitä, jotka edustavat eri näkökulmia samaan aiheeseen.

Kunnioitamme kirjallisia lähteitä merkitsemällä tarkasti, mistä tieto on poimittu. Vältämme kopiointia ja suoria lainauksia, mutta mikäli niihin on tarvetta, merkitsemme lähteen emmekä väitä tekstiä omaksemme.

5 TUTKIMUSTULOKSET

5.1 Haastateltavat

Käytämme opinnäytetyössämme haastateltavistamme termejä **nykyiset oppilaat**, **entiset oppilaat** sekä **opettajat**. Nykyisillä oppilailla tarkoitamme JOPO-luokkaa käyviä oppilaita, joilta keräsimme aineistoa toiminnallisella menetelmällä. Entisiä oppilaita ovat JOPO-luokalta jo valmistuneet oppilaat, joille teimme yksilöhaastattelut. Opettajilla tarkoitamme haastateltavia opettajia, jotka ovat olleet mukana JOPO-luokan toiminnassa. Yksilöllistämme entiset oppilaat **oppilas 1** ja **oppilas 2**, JOPO-luokat **luokka 1** ja **luokka 2**, opettajat **opettaja 1** ja **opettaja 2**, sekä posterit **posteri 1**, **posteri 2**, **posteri 3** ja **posteri 4**.

Tulemme avaamaan haastatteluista saamiamme tuloksia vuoropuhelumaisesti oppilaiden ja opettajien välillä. Haastateltavien vastaukset olivat hyvin toisiaan tukevia, joten emme halua luokitella niitä täysin omiin kategorioihinsa. Tutkimuksessamme tulee kuitenkin ilmi, keneltä olemme vastaukset saaneet. Tutkimuksessa kävi myös ilmi, että opettajien vastaukset olivat melko lähellä oppilaiden vastauksia, mutta eri näkökulmasta.

5.2 Syyt JOPO-luokalle hakemiseen

Haastattelujemme perusteella nuoret päätyvät hakemaan JOPO-luokalle melko samantapaisista syistä. Erojakin löytyi, mutta suurimmalla osalla oli syynä opiskelun haasteellisuus tavallisessa luokassa. Peruskoulussa suuri oppilasmäärä voi vaikuttaa negatiivisesti nuoren keskittymiskykyyn oppitunneilla, mikä näkyy myös heidän koulumenestyksessään. Haastateltavista sekä **nykyisillä** että **entisillä oppilailla** monen syynä hakea JOPO-luokalle oli tavallisen luokan suuri ryhmäkokoo, minkä vuoksi he kokivat opiskelun olevan haasteellista. He toivoivat pääsevänsä pienempään luokkaan, jossa keskittyminen olisi helpompaa ja opetus yksilöllisempää.

Mulla oli aika paljon poissaoloja seiska-kasiluokalla normaaliryhmässä. Mua ei niinku huvittanu yhtää olla isossa ryhmässä, tiesin että jopoluokas on paljon pienempi ja tiiviimpi ryhmä ja tiesin että mun oli helpompi opiskella pienessä ryhmässä. (opiskelija 1)

Osa **nykyisistä** ja **entisistä oppilaista** ei kokenut pärjäävänsä tavallisessa luokassa eikä koulunkäynti siksi kiinnostanut. Hakeminen JOPO-luokalle sekä halu saada numeroita nostettua ja päättötodistus kertoivat kuitenkin sen, että oppimista kohtaan heillä oli vielä motivaatiota. Siihen he kaipasivat lisää tukea. Poissaolojen ja oppitunneilta myöhästymisten suuri määrä aiheutti vaikeuksia pysyä opetuksen tahdissa mukana. Oppilaat kokivat, että haasteet oppitunneilla purkautuivat häiriköintinä ja riehumisena.

Ennen ei huvittanu tulla kouluu, koulu oli ihan perseestä. Halusin että olis helpompaa koulussa ja helpompaa opiskella. (luokka 2)

Tuli hölmöiltyä aika paljon, en tehny tehtäviä ja tuli hajotettua paikkoja ja sellast. Ajattelin et JOPO:lla sit enemmän keskittyis opiskeluun. (opiskelija 2)

Useat opiskelijat olivat kuulleet joustavasta perusopetuksesta kavereiltaan tai tuttaviltaan. Oppilaiden mukaan JOPO-luokasta ei kovinkaan paljon puhuta kouluissa, mutta joillekin haastateltavistamme opettaja tai opinto-ohjaaja oli JOPO-luokasta kertonut.

No mulla oli niin huonot numerot ja sit koulumotivaatio oli niin huono. Mä sit mun luokanvalvojalle puhuin et ei oikein kiinnosta koulu nii se ehotti mulle sellast. Mul oli kavereitaki käyny JOPO-luokan ja päätin sit hakee et saisin noita numeroita nostettua. (opiskelija 2)

5.3 Odotukset ennen JOPO-luokkaa

Lähes kaikki **nykyiset** ja **entiset oppilaat** odottivat JOPO-luokalle siirtyessään opiskelumotivaation nousua. He uskoivat pienemmän oppilasmäärän luokassa auttavan keskittymiskykyyn oppitunneilla, ja näin edistävän koulunkäyntiä. Lisäksi he uskoivat saavansa joustavan perusopetuksen luokalla paljon enemmän tukea ja apua opettajalta. He myös odottivat saavansa nostettua oppiaineiden arvosanoja.

No mä toivoin että ois mukavaa olla koulussa ja saisi parempia numeroita. (luokka 2)

Odotin että ois joustavampaa ja että olisi helpompi herätä kouluun aamulla. (luokka 1)

Odotuksiin liittyi myös pelkoja. Osalla **nykyisistä oppilaista** oli pelko siitä, että jäisi yksinäiseksi JOPO-luokalla. Joidenkin opiskelijoiden huolenaiheena JOPO-luokalle siirtyessä oli se, että vanhat kaveriporukat hajoavat. Joku oli kokenut yksinäisyyttä jo aiemminkin ja pelkäsi että, yksinäisyys jatkuu JOPO-luokalla. Opiskelijat toivoivat saavansa uusia kavereita, sillä se tukisi myös oppimista. Heidän mukaansa hyvä ja rento ilmapiiri motivoivat koulunkäyntiin ja auttavat oppimisessa.

Toivoin eniten että saisin uusia kavereita enkä olisi niin yksinäinen. Pelkäsin etukäteen sitä, etten voisi luottaa keneenkään. (posterit 1)

Ootin kaikista eniten sitä et saisin uusia kavereita kun en mä tiennyt ketä sinne hakee. Ja sit tietenkä et saisi noita numeroita nostettua. (luokka 2)

Opiskelijat odottivat JOPO-luokalta joustavuutta opintoihin sekä työkokeiluja ja muita erilaisia oppimismenetelmiä. He toivoivat, että opiskelu olisi mielenkiintoisempaa, kun itsellä olisi enemmän valtaa vaikuttaa opintojen kulkuun ja myös opiskelumenetelmiin.

5.4 Kokemukset JOPO-luokalta

Sekä **nykyiset** että **entiset oppilaat** olivat kaikki sitä mieltä, että joustavalla perusopetuksella on ollut positiivinen vaikutus heidän koulunkäyntiinsä ja elämäänsä. Niin oppilaat kuin opettajatkin näkivät sen tukevan nuorten oppimista ja vahvistavan heidän jatko-opiskeluaan.

Ilo irti osaamisesta. (Posterit 1.)

Nykyään huvittaa tulla kouluun. (posterit 4)

Sain uusia kavereita niinku toivoin. Ja koulumotivaatio nousi odotusten mukaan. (posterit 2)

Viihtyisä luokka ja hyvä ilmapiiri lisäävät innostusta lähteä kouluun. Vapaampi aika-
taulu koettiin toimivaksi ja esimerkiksi kahvinkeitin, jääkaapin ja mikron käyttö-
mahdollisuutta luokassa keuhuttiin.

Jopossa kaikki on parasta. Esimerkiks kiosk, että päästään sen avulla
vaikka viettämään elokuvailtaa luokan kanssa. Ja paras opettaja. (pos-
teri 2)

Nykyisten oppilaiden mukaan motivaatio koulua kohtaan on kasvanut joustavaan
perusopetukseen siirtyessä. Tämä on näkynyt erityisesti heidän poissaolojensa
määrän laskuna ja myöhästymisten vähenemisenä sekä koenumeroiden nousuna.
Entiset oppilaat kokivat joustavan perusopetuksen auttavan heitä valmistumaan
peruskoulusta ja saamaan päättötodistuksen. Lisäksi se valmisteli heitä jatko-opis-
kelua varten. Heidän mukaansa JOPO-luokalla täytyi ottaa itsekin vastuuta omasta
tekemisestään ja olla omatoiminen.

Huomas et vaikka JOPO:lla oli paljon joustavampaa, nii kummiskaa ei
voi ns rupee lepsuilee minkää aineen kanssa. Et kyl siellä pystyy niit
numeroita nostamaan paremmin ku normiluokas. (opiskelija 1)

Enemmän mahdollisuuksia. (Posteri 1.)

Kuva 1. Posteri. (JOPO-luokka 2019).

Opettajalla on **nykyisten ja entisten oppilaiden** mukaan suuri vaikutus siihen, kuinka nuoret jaksavat osallistua oppitunneille. **Oppilaiden** mukaan JOPO-luokalla opettajan rooli on merkittävä, sillä pienemmässä ryhmässä hän on enemmän ja yksilöllisemmin mukana nuorten oppimisessa ja elämässä muutenkin. Kun yhteistyö opettajan kanssa toimii, koulunkäynti on sujuvampaa ja miellyttävämpää. Oppilaiden kertomisista huomasin, että hyvä opettaja osaa olla jämäkkä, mutta kuitenkin hän luo rentoa ilmapiiriä ja osaa olla myös huumorintajuinen.

Aamuisin on kyllä vaikeeta herätä mutta jaksaa tulla kun on niin hyvä opettaja. (posterit 2)

Parasta JOPO:ssa oli kyllä kaverit ja meillä oli kyllä ihana opettaja. Kun tehtiin kavereitten kanssa tehtäviä, siel mentii vähän sillä tavalla että kaverit opetti kaverit ja sit jos oli isompi ongelma niin sit pyydettiin opettaja. (opiskelija 2)

Myös haastatellut **opettajat** näkivät opettajan olevan merkittävässä osassa JOPO-luokassa. Peruskoulun opettajan rooliin kuuluu opettamisen lisäksi myös kasvatus, ja opettajien mukaan tämä näkyy erityisesti JOPO-luokalla.

Kasvattaminen tapahtuu sydän kohdallaan oppilaita kohtaan. Erityisesti JOPO:lla pitää olla jämäkkä mutta pitää pystyä myös näyttämään välittämisen. Rajat ja rakkaus korostuu eniten näiden oppilaiden kohdalla. (opettaja 1)

Hyvä opettaja on lämmin ja luja, JOPO:lla korostuu vielä enemmän joustavuus ja yhteistyö, se on jatkuvaa neuvottelemista ja oppilaiden asioiden ajamista. (opettaja 1)

JOPO on syrjäytymistä ja koulupudokkuutta vastaan, se että pysyis oppilaat mukana ja että he sais valmiuksia jatkamaan opiskelua. Tärkeää on ettei nuori tippuis koulusta. Yhteiskunnallehan on kannattavaa yhdenkin nuoren putoamisen estäminen, vaikka se nyt vaatiikin paljon resursseja niin pidemässä juoksussa se näkyy. (opettaja 2)

Nykyiset ja entiset oppilaat kertoivat, että joustavuus näkyy oppitunneilla. Esimerkiksi hyväksi koettiin se, että lukujärjestys muodostuu päivittäin oppilaiden sen hetken toiveiden mukaisesti. Joskus saatetaan opiskella matematiikkaa melkein koko päivä, jos se tuntuu silloin hyvältä. Kuitenkaan muut oppiaineet eivät kokonai-

suudessa saa jäädä vähemmälle opiskelemiselle jonkin toisen aineen vuoksi. Päivän rytmi on määrätty valinnaisten oppiaineiden sekä muiden yhteisten aikataulujen perusteella, mutta sisällössä joustetaan. Haastateltavamme **opettajat** kertoivat, että kaikkien tuntien kuitenkin tulee täyttyä opetussuunnitelman mukaisesti.

Retket ja kaikki sellaset yhdessä tehdyt asiat yhdisti aika paljon meidän luokkaa. Kaikki oltii sillain niinku samaa perhettä. (opiskelija 2)

Työhön tutustumista toteutettiin eri tavoin. Toinen luokka kertoi työhön tutustumista olevan yhtenä päivänä viikossa, kun taas toisella luokalla se toteutettiin viikko kerrallaan noin 3–4 kertaa vuodessa. Vaikka käytäntö oli erilainen, työhön tutustumisen tavoite oli sama, ja oppilaat kokivat sen hyödylliseksi. **Nykyiset ja entiset oppilaat** kokivat työhön tutustumisen hyvänä vaihteluna opiskeluun ja antavan eväitä elämään. Erityisesti he kokivat saavansa työssä oppimisesta eniten irti silloin, kun työpaikka oli itselle mielekäs. Oppilaiden tulee pääsääntöisesti hakea työpaikkaa itse, ja opettajien mukaan jo hakuprosessi on nuorelle hyvä oppimistilanne.

Mun mielestä oli työharjotteluu sopivasti, ne oli kivoja ku sai vähän vaihteluu siihen kouluun. (opiskelija 1)

5.5 JOPO-luokasta hyötyvät

Opettajien haastatteluissa nousi esille se, että joustava perusopetus tukee parhaiten niitä oppilaita, joilla on halu oppia ja joilla on vähänkin motivaatiota, mutta jotka tarvitsevat enemmän tsemppausta ja lisää motivointia. Pelkästään käytöshäiriöt ja oppimisvaikeudet eivät ole heidän mukaansa peruste JOPO-luokkaan pääsulle. Lisäksi opiskelijan tulee olla riittävän itsenäinen ja toiminnallinen, jotta joustava opetus tarjoisi oppilaalle hyvät mahdollisuudet. Opettajat näkivät joustavan perusopetuksen tarjoavan mahdollisuuden niille oppilaille, jotka oppivat erityisesti toiminnallisin menetelmin.

Pääsykriteereinähän on, että se ykköshaaste ei saa olla käytöshäiriö. JOPO on niille kenelle perinteinen koulu ei motivoi opiskeluun, on enemmän tällainen tekemällä oppiva. Niille, jotka tarvii ehkä enemmän pois perinteisen kaavan mukaan opettamisesta. (opettaja 2)

Sellanen oppilas, joka hyötyy toiminnallisuudesta ja tekemisestä. JOPO:lla tulee olla riittävän itsenäinen että esimerkiksi työpaikkaopiskelu sujuu. Jos on täysin vetämätön niin joustava opetus ei pelitä, ei salii liikaa olla oppimisvaikeuksia tai löysäilyä, sopii sellasille tekijähenkilöille. (opettaja 2)

Varmasti joku oppilas ehkä ois selvinnyt ilman jopoakin, mutta selviää jopon avulla vielä paremmin eväin. (opettaja 2)

Haastattelemamme **oppilaat** suosittelivat JOPO-luokkaa niille, jotka haluavat nostaa numeroita ja joilla ei ole kovin hyvää koulumotivaatiota. Oppilaat kokevat joustavan perusopetuksen olevan tarpeen myös ”vilkkaammille” oppilaille, joille keskittyminen on vaikeampaa isossa luokassa ja jotka tarvitsevat enemmän opettajan tukea. JOPO-luokkaa suositeltiin myös niille, jotka ovat jääneet helposti porukan ulkopuolelle. Myös oppilaat näkivät JOPO-luokan olevan hyvä mahdollisuus opiskeluun heille, jotka eivät opi vain lukemalla, vaan tarvitsevat enemmän toiminnallisia menetelmiä opiskeluun.

No tota et en ainakaa opi sellain et mun pitää ite lukea, vaan semmone et kaverin kaa lukee. Kyllä mä keskityn paremmin ku oon yksin mut ei tuu silti mitää. Oon semmone et tykkään tehdä käsillä ja opin sen kautta paremmin. Tekniset työt sujuu paremmin ja on enemmän mun juttuja. (opiskelija 2)

5.6 Tulevaisuuden kehittämisenäkökulmat JOPO-luokalla

Opettajien mukaan joustava perusopetus muuttuu joka vuosi eri oppilasryhmän mukaan. Jokainen oppilasryhmä tuo omat haasteensa mukanaan ja niiden mukaan toimitaan. Esimerkiksi jonakin vuonna erilaisia retkiä järjestetään enemmän kuin toisina. Yhteinen tekeminen muokkautuu sen mukaan, mitä silloiset oppilaat soveltuvat tekemään ja mihin heillä on innostusta ja tarvetta.

Jopo muuttuu koko ajan yhteiskunnan mukaan. Erityisesti oppilasryhmän vaihtuvuudesta johtuvaa muutosta on paljon. Kehitystä on JOPO:ssa nähty ja tulee varmasti olemaan enemmänkin, virheistä opitaan. (opettaja 2)

JOPO-luokan kehityskohteeksi **oppilaat** kertoivat informaation välittämisen. Haastateltavien oppilaiden mukaan joustavasta perusopetuksesta ei kouluissa juurikaan

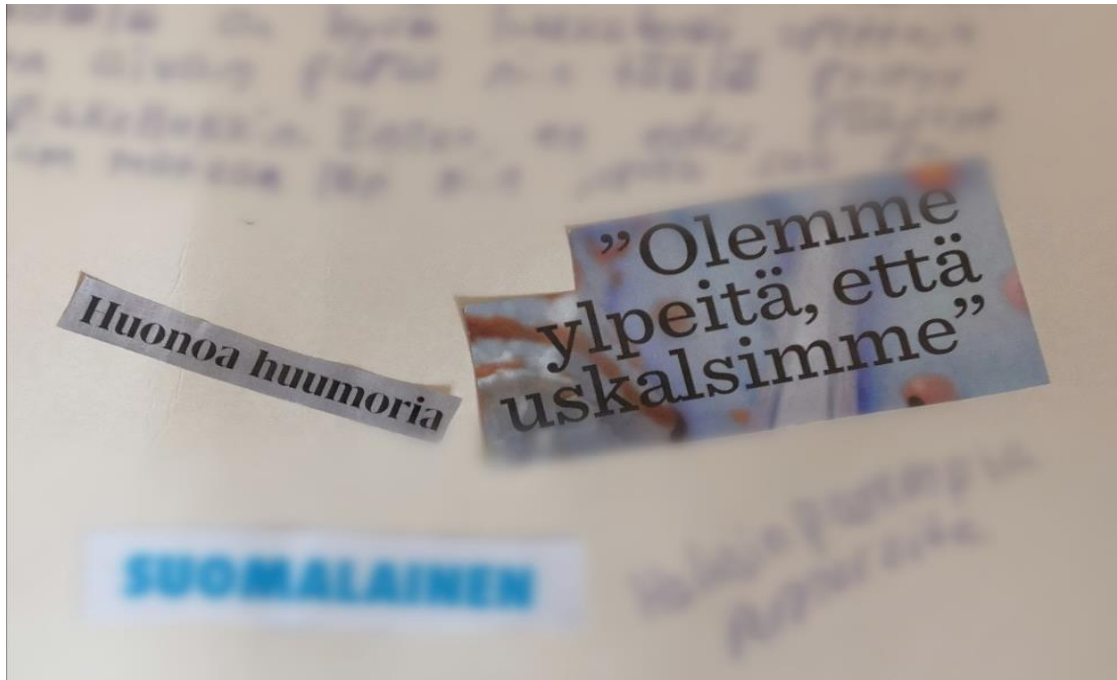
puhuta, ennen kuin sille nähdään olevan tarvetta. Moni haastateltava on kokenut, etteivät muut oppilaat aina edes tiedä, mikä JOPO-luokka on. Oppilaiden mukaan osa ajattelee JOPO-luokan olevan jonkinlainen erityis- tai tarkkailuluokka, jonne määrätään häirikköoppilaat. Osa haastateltavista on huomannut toisten oppilaiden ajattelevan, ettei JOPO-luokalla tehdä yhtään mitään.

JOPO:sta ajatellaan, että sinne hakee kaikki kiusaajat. (posterit 2)

Jopoo luullaan elämänkouluksi. (posterit 4)

Se jopoluokkahan ei ollut sellainen että sinne vaan pääsee tyylillä et joo mä meen nyt jopoluokalle, vaan sinne piti niin kuin hakea, et seki on iha samanlainen luokka kun muutkin, mut se on vaa pienempi ryhmä ja mun mielestä siellä tehtiin paljon enemmän tehtäviä kun normaaliluokassa. Mä tein varmaan yhden vuoden aikana enemmän tehtäviä kuin seiska ja kasi -luokalla yhteensä. Niitä tehti paljon. (opiskelija 1)

Oppilaat kertoivat tehneensä informaatiotilaisuuksia alemmille luokille, jotta käsitys joustavasta perusopetuksesta olisi heille todenmukaisempi. He kiersivät esittämässä alempien luokkien oppilaille, mitä JOPO-luokka tarkoitti. He uskoivat, että tämä voisi parantaa JOPO-luokan mainetta ja lisätä tietoa nuorille. He myös ajattelivat, että siitä voisi joku saada idean hakea JOPO-luokalle, jos kokee tarvetta siihen.

Kuva 2. Posterit. (JOPO-luokka 2019).

Opettajien mukaan joustavassa perusopetuksessa olisi hyvä olla vakituinen avustaja, esimerkiksi nuorisotyöntekijä tai koulunkäynnin ohjaaja. Joinakin vuosina avustaja saadaan kokoaikaisesti, mutta joskus avustaja saadaan vain osalle oppitunneista. Myös **oppilaat** kokivat, että avustajista oppitunneilla on ollut suurta hyötyä, sillä henkilökohtaista tukea saa silloin entistä enemmän. Joissakin kouluissa JOPO-luokalla on oma niin sanottu luokanopettaja, joka opettaa luokkaa suurimmassa osassa oppiaineissa. Joissakin kouluissa taas JOPO-luokkaa opettavat monet eri aineenopettajat. Näissä tilanteissa olisi hyvä olla yksi opettaja, joka tietää kokonaisvaltaisesti luokan asioista.

JOPO-oppilailla kuitenkin on haasteita koulunkäyntiin ja moni tarvitsee paljon motivointia. Osa saa JOPO:sta avun mutta osalla koko vuosi menee niin että motivaation puute näkyy ja heidän kanssaan opettaja joutuu tehdä paljon työtä.

Arjen avustavan koordinoivan henkilön vakinaistaminen; nuorisotyöntekijä tai koulukäynninohjaaja pitäisi ehdottomasti saada meillä vakinaistettua. Kun on eri aineenopettajia niin informaation kulku eri opettajien välillä voi olla hankalaa, sitä helpottaisi jos ois yks joka tietäis kokonaisvaltaisesti luokan tilanteen.

Paljon on niitä onnistumisia ja moni nuori on saatu pidettyä koulussa opintojen parissa ja saatu niin kuin kiinnostumaan opinnoista. Vähän niin sanotusti saatu pelastettua yhteiskunnalle jos näin vois sanoa.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Opinnäytetyömme päätavoitteena oli selvittää nuorten kokemuksia joustavasta perusopetuksesta. Tärkeinä tutkimusongelmina työssämme oli selvittää, kuinka JOPO-toiminta on vaikuttanut nuorten koulunkäyntiin sekä mitkä menetelmät ovat parantaneet heidän motivaatiotaan opiskelua kohtaan. Haastattelimme nuoria, jotka ovat olleet JOPO-toiminnassa. Valitsimme tutkimukseemme kvalitatiivisen, eli laadullisen tutkimusmenetelmän.

Yksi joustavan perusopetuksen perustavoitteista on ehkäistä koulupudokkuutta ja parantaa nuorten oppilaiden koulumenestystä. Lisäksi sillä vahvistetaan nuoren mahdollisuutta jatkokoulutukseen. Tilastokeskuksen (2019) mukaan koulupudokkaisiin luetaan ne nuoret, jotka keskeyttävät peruskoulun ennen oppivelvollisuuden suorittamista tai jotka eivät suorita koko oppimäärää oppivelvollisuutensa aikana. Joustavalla perusopetuksella pyritään tukemaan toiminnallisten opetusmenetelmien avulla niitä nuoria, joilla on vaarana pudota peruskoulun opetuksesta.

Motivaation puute koulua ja opiskelua kohtaan on nähty johtavan koulupudokkuuteen. Esimerkiksi vaikeudet oppimisessa, kavereiden puute, haastava elämäntilanne tai kasvuympäristö voivat aiheuttaa motivaation laskua. Joustava perusopetus tarjoaa yksilöllisempää opetusta, jolloin voidaan huomioida nuoren koko elämäntilanne. Opettajan rooli on tärkeässä osassa joustavassa perusopetuksessa, jotta luottamus ja turvallisuuden tunne voivat syntyä.

Peruskoulun keskeyttäminen ja syrjäytyminen luo sosiaalisten ongelmien lisäksi myös taloudellisia ongelmia. Nuoren itsensä lisäksi koulutuksen keskeyttäminen siis vaikuttaa myös yhteiskuntaan. Leinosen ([viitattu 31.3.2020], 5–6) mukaan koulutuksen keskeyttämisessä on suuri riski jäädä työttömäksi ilman tutkintoon johtanutta koulutusta. Hänen mukaansa keskeyttämisen jälkeen myös koulutuksen uudelleen aloittaminen on vaikeaa. Hillin ym. analyysissa (2017, 673) esitellään jatkokouluttamattomuuden aiheuttamia kustannuksia. Heidän mukaansa vain peruskoulun käyneet aiheuttavat elinaikanaan noin 230 000–370 000 euroa enemmän kustannuksia kuin jatkokouluttautuneet. On siis yhteiskunnallisesti hyvin merkittävää, että joustavalla perusopetuksella saadaan nuori pysymään koulussa ja päättämään perus-

koulu. Joustava perusopetus valmistaa myös jatkokoulutukseen. Kustannukset voivat hetkittäin tuntua suuremmilta, mutta pidemmällä aikavälillä todennäköisesti hyöttyy niin oppilas itse kuin yhteiskuntakin.

Tutkimuksessamme tulee esille, että koulun keskeyttämiseen voivat johtaa monet eri asiat. Joustava perusopetus ei olekaan ainoa niin sanottu lääke koulupudokkuuteen eikä voida olettaa, että se auttaa kaikkia nuoria. Se voi kuitenkin olla ja onkin hyvä tapa ehkäistä ja vähentää peruskoulun keskeyttämistä. Kauppila (2007, 149) toteaaakin, että koulun kuuluu tarjota monipuolinen, mielekäs ja virikkeinen sosiaalinen ympäristö oppimiselle. Hänen mukaansa sosiaalinen ympäristö voi vaikuttaa positiivisesti oppimiseen, mutta sillä voi olla myös rajoittava vaikutus. Joustava perusopetus tarjoaakin toisenlaisen mahdollisuuden kouluviihtyvyyteen ja -menestykseen.

Tutkittuun tietoon saimme vahvistusta haastattelujemme perusteella. Koulumotivaation puute ennen JOPO-luokkaa oli vahvasti vaikuttanut nuorten päätökseen hakeutua JOPO-luokalle. Motivaation puutteeseen oli monenlaisia syitä, kuten vaikeus keskittyä opiskeluun suuressa luokassa tai muut haasteet oppimisessa. Saimme tutkimuksessamme selville, että joustava perusopetus palvelee niitä oppilaita, joilla on vielä pienikin motivaatio oppimista kohtaan. Tulosten perusteella nuoria motivoi koulunkäyntiin JOPO-luokalla erityisesti pieni oppilasmäärä sekä yhtenäinen ja viihtyisä luokkahenki. Tärkeäksi nousi myös opettajan rooli ja opettajan persoonalla voi olla suuri merkitys oppilaiden mielenkiintoon opiskelua kohtaan. JOPO-luokalla oppilaat ovat hyöttyneet opettajasta, joka tukee ja huomioi oppilaita yksilöllisesti tarpeiden mukaan. Joustavuus ja mukautettavuus opetuksessa kannusti nuoria edistymään opinnoissaan. Haastatellut nuoret kokivat joustavan perusopetuksen auttavan heitä saamaan korkeampia arvosanoja oppiaineissa, joiden läpäisyssä heillä oli ennen suuria haasteita. Lisäksi poissaolojen ja myöhästymisien määrä on alkanut vähentyä JOPO-luokalla.

Joustavan perusopetuksen luokat ovat joka vuosi erilaisia, sillä ryhmien rakenne sekä opetusmenetelmät muuttuvat eri vuosien mukaan. Lisäksi otanta on tutkimuksessamme melko pieni, joten tutkimuksemme tuloksia on mahdotonta yleistää laa-

jemmin. Tuloksia voidaan kuitenkin pitää suuntaa antavina JOPO-toiminnan hyödyistä ja mielestämme näitä tuloksia ja nuorten mielipiteitä kannattaa ehdottomasti hyödyntää joustavaa perusopetusta suunniteltaessa.

Oli myös mielenkiintoista kuulla joustavassa perusopetuksessa työskentelevien opettajien näkökulmia ja mielipiteitä aiheesta. Monet opettajat olivat sitä mieltä, että joustavassa perusopetuksessa kannattaa hyödyntää ja jopa tarvitaan vakituista avustajaa, joka voi olla esimerkiksi nuorisotyöntekijä tai koulunkäynnin ohjaaja. Myöskin oppilaat olivat sitä mieltä, että vakituisesta avustajasta on hyötyä oppilaille. Kun luokassa on opettajan lisäksi myös avustaja, oppilaat saavat tuplasti enemmän apua ja henkilökohtaista opastusta.

Haastatteluissa kävi ilmi, että osa nuorista hakeutui joustavan perusopetuksen luokille siitä syystä, että he saisivat sieltä kavereita. Nuoret olivat tyytyväisiä siitä, että luokissa on hyvä ilmapiiri ja he tosiaan saivat toiveilleen vastinetta saatuaan hyviä luokkakavereita. Me huomasimme tämän myös ryhmätoimintaa järjestäessämme, koska kaikki uskalsivat osallistua ja kaikilla vaikutti myös olevan hauskaa ja he näyttivät viihtyvän. Huomasimme haastatteluissa paljon positiivisia viitteitä siitä, että nuorilla on koulumotivaatiota ja yhteishenkeä opiskeluun.

Tutkimuksessamme nousi esille, että joustava perusopetus ei yksinään pelasta kehtään nuorta koulun keskeytymiseltä, vaan suuri vastuu on nuorella itsellään. Mahdollisuus oppimiseen JOPO-luokalla lähtee nuoresta itsestään. Jo hakuvaiheessa täytyy nuorella olla halu oppimiseen ja päättötodistuksen saamiseen, sillä hakuprosessi lähtee nuoren omasta tahdosta. Nuorten koulumenestykseen voivat vaikuttaa todella monet asiat, jotka liittyvät usein nuoren sosiaaliseen elämään sekä perheen arkeen kotona. Koulunkäynti on kuitenkin nuorille todella iso asia, joten kun joustavalla perusopetuksella voidaan tukea nuorten koulunkäyntiä, se voi heijastua positiivisesti myös nuoren sosiaaliseen elämään ja arkeen. Joustava perusopetus voi olla jopa joillekin nuorille se elämän tärkeä tukipilari, jonka kautta saa voimaa myös sosiaaliseen elämään ja arjen jaksamiseen.

Kuvio 1. Tulokset haastatteluista.

Kuvio 1 esittää haastattelutuloksia tiivistettynä. Kategorioimme tulokset viiteen eri alueeseen. Näihin keräsimme ne vastaukset, jotka toistuivat ja nousivat selkeimmin pinnalle haastateltujen kertomista asioista. On hienoa nähdä, että syyt hakeutua joustavaan perusopetukseen sekä odotukset JOPO-luokasta ovat nuorilla toteutuneet. Se näkyy hyvin heidän kokemuksistaan JOPO-luokalla. Tämä kertoo siitä, että joustava perusopetus on vastannut hyvin opiskelijoiden toiveisiin.

7 POHDINTA

Mielestämme saimme tutkimuskysymyksiimme monipuolisia vastauksia. Rento ilmapiiri haastattelutilanteissa auttoi asiaa. Haastatteluissa pyrimme luomaan mukavan ja vuorovaikutuksellisen keskustelun. Emme halunneet vain kysyä suoria kysymyksiä haastateltavilta, vaan halusimme keskustelunomaisia tilanteita, mikä onnistui mielestämme hyvin.

Kaikki haastateltavamme olivat vapaaehtoisia, mikä saattoi osaltaan vaikuttaa saamiimme tuloksiin. Tuloksiamme perusteella kaikki olivat osaltaan pääosin tyytyväisiä JOPO-toimintaan. Mahdollisesti haastatteluihimme osallistuivat juuri ne oppilaat, jotka olivat eniten hyötäneet JOPO-luokasta. Emme tiedä, olisiko muilla oppilailla ollut erilainen kokemus JOPO-luokasta. Tutkimusta voisi siis vielä laajentaa niin, että yrittäisi saada haastateltavaksi lisää entisiä JOPO-opiskelijoita.

Tutkimuksen tekeminen oli meille molemmille uutta, joten tämän opinnäytetyön tekeminen on ollut meille hyvin opettavaista. Se on tukenut ja kehittänyt ammatillista kasvuamme. Aloittelevina tutkijoina teimme alkuun virheitä, esimerkiksi rajasimme aiheen liian laajaksi ja jouduimme sitten sitä myöhemmin supistamaan. Koimme myös, että menimme ensimmäisiin haastattelutilanteisiin hieman jännittyneinä emmekä olleet niin luontevia kuin olisimme halunneet. Kokemus kuitenkin auttoi ja seuraavat haastattelut sujuivat mielestämme jo luontevammin. Uskomme tästä kokemuksesta olevan hyötyä meille myöhemmin niin työelämässä kuin myös sosiaalisessa elämässämme. Koko opinnäytetyön prosessissa suuri ammatillinen oivallus on ollut haastattelujen avulla kerätyn aineiston analysoinnin työmäärä. Emme ajatelleet, että aineiston litterointi, eli puhtaaksi kirjoittaminen veisi niin paljon aikaa.

Jos tutkimuksemme olisi toteutettu pitemmällä aikavälillä, olisi ollut mielenkiintoista nähdä, minne haastattelemamme JOPO-luokan nuoret päätyvät. Heidän mahdollinen jatkokoulutuksensa ja edistymisensä opinnoissa mahdollisesti tukisi tutkimustamme. Mielestämme saavutimme tavoitteemme ja uskomme, että JOPO-hanke hyötyy tästä opinnäytetyöstä.

Opinnäytetyöprosessin alussa työt ja muut opinnot aiheuttivat jonkin verran aikatauluongelmia opinnäytetyön tekemiseen, mutta alun jälkeen saimme aikataulut paremmin sovitettua. Alusta alkaen ajatuksenamme oli tehdä opinnäytetyö, joka liittyy jollakin tavalla nuoriin, joten pyyntö JOPO-aluekoordinaattorihankkeelta sopi meille mainiosti. Koimme tärkeäksi, että teemme paljon yhteistyötä koko opinnäytetyöprosessin ajan. Olemme luokkakavereina ennestäänkin tehneet yhteistyötä ja tunnemme toisemme myös luokan ulkopuolella, joten sen pohjalta oli hyvä aloittaa tämän tutkimuksen teko. Tunnumme toistemme vahvuudet ja työtavat, mikä on edistänyt tämän opinnäytetyön tekemistä. Olemme kaikin puolin erittäin tyytyväisiä koko opinnäytetyöprojektiimme.

Haasteita on tullut ulkopuolelta, esimerkiksi koronapandemia rajoitti lähteiden käyttöä kirjastoiden sulkeuduttua. Se myös rajoitti tapaamisia ja etäyhteydellä opinnäytetyön tekeminen yhdessä toisen kanssa on ollut haastavampaa, koska se on rajoittanut ja vähentänyt meidän keskusteluamme työn lomassa sekä yhdessä ideointia. Olemme pitäneet siitä huolimatta tiiviisti yhteyttä toisiimme, jotta prosessi etenisi. Myös yhteistyötahomme kansa tapaamiset vähentyivät, emmekä päässeet tapaamaan heitä kasvokkain porukalla. Opinnäytetyöprosessi on onneksi opettanut meille paljon joustavuudesta, sillä jouduimme koronapandemian vuoksi myös itse konkreettisesti toimimaan joustavasti.

Koemme oppineemme joustavasta perusopetuksesta todella paljon tämän tutkimuksen ansiosta. Emme alussa tienneet JOPO-toiminnasta kovin paljon, mutta työn aikana pääsimme syventymään aiheeseen hyvin. Mielestämme JOPO-toimintaa voisi tuoda paremmin esille nuorten, lasten ja huoltajien tietouteen. Joustavaa perusopetusta voisi ja olisi hyvä lisätä. Tällä hetkellä on hyvin mahdollista se, että oppilaat, jotka hyötyisivät joustavasta perusopetuksesta, eivät edes tiedä sen olemassaolosta.

Joustavaan perusopetukseen syventyminen ja tämän opinnäytetyön tekeminen on saanut meidät hyvin vakuuttuneiksi siitä, kuinka merkittävä vaikutus joustavalla perusopetuksella voi olla nuoren elämään. Hetkellisesti keskittyminen yksittäisten nuorten koulunkäyntiin voi tuntua taloudellisesti kalliilta ratkaisulta, mutta pidemmällä aikavälillä sillä voidaan pelastaa nuoren tulevaisuus, jolloin säästetään myös

yhteiskunnan varoja. Koulupudokkuus on asia, jolla voi olla hyvinkin vakavat seuraukset nuoren tulevaisuutta ajatellen. Pahimmassa tapauksessa peruskoulun keskeytyminen voi johtaa esimerkiksi työttömyyteen, haitalliseen päihteiden käyttöön tai rikollisuuteen. Tämän estämiseksi joustava perusopetus on oivallinen tapa auttaa nuorta pysymään opintiellä ja valmistella häntä tulevaisuutta varten.

LÄHTEET

A 1768/2009. Valtioneuvoston asetus perusopetusasetuksen muuttamisesta.

Allan, B. 2016. Emerging Strategies for Supporting student Learning : A Apractical Guide for Librarians and Educators. [E-book]. Facet Publishing: London. [Viitattu 6.2.2020]. Saatavana: <https://web-b-ebshost.com.libts.seamk.fi/ehost/ebookviewer/ebook/bmx-1YmtfXzEzMzQ2NzVfX0FO0?sid=ed4783c3-bf30-415b-a66d-5e94b9f78e3f@sessionmgr101&vid=0&format=EB&rid=1>

Aunola, Keltto, E., Koskenvuo, K., Saarikallio, Torp, M., Välimäki, T., Vanne, P. & Vasalampi, K. 18.6.2018. Koppi koulupudokkaista. [Blogikirjoitus]. Kela. [Viitattu 12.12.2020]. Saatavana: <https://tutkimusblogi.kela.fi/arkisto/4573>

Bask, M. & Salmela-Aro, K. 2013. Burned out to drop out. Exploring the relationship between school burnout and school drop out. European Journal of Psychology of Education 28.

Hakkarainen, A., Holopainen, L. & Savolainen, H. 22.9.2013. A Five-Year Follow-Up on the Role of Educational Support in Preventing Dropout From Upper Secondary Education in Finland. [Verkkoartikkeli]. Sage journals. [Viitattu 13.1.2020]. Saatavana: <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/0022219413507603>

Haltia, P., Savolainen, J. & Palola, E. 19.2.2019. Koulutuksen ja työn ulkopuolella olevat (NEET) nuoret, katsaus tilanteeseen ja toimenpiteisiin. [Verkkojulkaisu]. Opetus- ja kulttuuriministeriö. [Viitattu 19.12.2020]. Saatavana: <https://mi-nedu.fi/documents/1410845/4449678/Koulutuksen+ja+ty%C3%B6n+ulkopuolella+olevat+%28NEET%29+nuoret%2C+katsaus+tilanteeseen+ja+toimenpiteisiin/51231944-1fc0-ef0b-fc7a-afc6c975b010/Koulutuksen+ja+ty%C3%B6n+ulkopuolella+olevat+%28NEET%29+nuoret%2C+katsaus+tilanteeseen+ja+toimenpiteisiin.pdf>

Heikkilä, T. 2008. Tilastollinen tutkimus. 7. uudistettu painos. Helsinki: Edita.

Hilli, P., Ståhl, T., Merikukka, M. & Ristikari, T. 2017. Syrjäytymisen hinta – case investoinnin kannattavuuslaskemasta. [Verkkolehtiartikkeli]. Yhteiskuntapolitiikka 82:6. [Viitattu 31.3.2020]. Saatavana: http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/135714/YP1706_Hilliym.pdf?sequence=2

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2008. Tutkimushaastattelu: teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Gaudeamus.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2007. Tutki ja kirjoita. 13. osin uudistettu painos. Helsinki: Tammi.

- Huhtinen, H. 5.10.2018. Yhä useampi nuori uupuu: Tunnista oireet ajoissa ja ota nuoren jaksaminen vakavasti. [Verkkosivu]. Op.media. [Viitattu 19.12.2020]. Saatavana: <https://op.media/terveys-ja-hyvinvointi/hyvinvointi/yha-useampi-nuori-uupuu:-tunnista-oireet-ajoissa-ja-ota-nuoren-jaksaminen-vakavasti-9d598e4b57734a659f5b6c35ef210d27>
- Huttunen, A. 20.3.2018. Poimi vinkit kadonneen kouluinnon löytämiseksi – Löytyykö motivaatio uusista kynistä tai tulevaisuuteen keskittymisestä? [Verkkoleh-tiartikkeli]. Aamulehti. [Viitattu 5.1.2020]. Saatavana: <https://www.aamu-lehti.fi/a/200816439>
- Hyppönen, M. & Linnossuo, O. 2002. Zip,zap ja boing. Leikkejä ja muita toiminnal-lisia menetelmiä hoito-, kasvat- ja sosiaalialan koulutukseen ja työhön. Hel-sinki: Lasten keskus.
- Jauhiainen, I. 2011. Jatkuva oppiminen on monelle taakka. [Verkkoartikkeli]. Medi-uutiset 39. [Viitattu 18.9.2019]. Saatavana: <https://summa.almatalent.fi/arti-cle/mu/uutiset/jatkuva-oppiminen-on-monelle-taakka/de546f43-90ed-3108-ba98-1489abe863c1>
- Kananen, J. 2008. Kvali: Kvalitatiivisen tutkimuksen teoria käytänteet. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Kananen, J. 2015. Opinnäytetyön kirjoittajan opas: Näin kirjoitan opinnäytetyön tai pro gradun alusta loppuun. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Kauppila, R. 2007. Ihmisen tapa oppia: Johdatus sosiokonstruktiiviseen oppimis-käsitykseen. Jyväskylä: PS-Kustannus.
- Kopakkala, Anu 2011. Porukka, jengi, tiimi: Ryhmädynamiikka ja siihen vaikuttami-nen. 3.p. Helsinki: Edita.
- Kortering, L. J., & Christenson, S. 2009. Engaging students in school and learning: The real deal for school completion. Exceptionality. 17 (1).
- Koulutusjärjestelmä. 2017. Suomen koulutusjärjestelmä – Maamme tärkein vienti-tuote. [Verkkosivu]. Fidipro. [Viitattu 20.4.2020]. Saatavana: <https://fidi-pro.fi/suomen-koulutusjarjestelma-maamme-tarkein-vientituote/>
- L 21.8.1998/628. Perusopetuslaki.
- Leinonen, T. Ei päiväystä. Nuorten koulutuksen keskeyttäminen ja sen hinta. [Verkojulkaisu]. Sosiaalikehitys Oy. Opit käyttöön -hanke. [Viitattu 31.3.2020]. Saatavana: <https://www.koordinaatti.fi/system/files/2020-01/nuorten-koulutuk-sen-keskeyttaminen.pdf>

- Manninen, J. & Luukannel, S. 2008. Joustava perusopetus. JOPO-toiminnan vaikuttavuuden arviointi. [Verkkajulkaisu]. Opetusministeriön julkaisuja 2008:36. [Viitattu 10.12.2019]. Saatavana: <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/78945/opm36.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Matikainen, J. 18.9.2018. Ei koulua, vaan elämää varten. Välähdyksiä joustavan perusopetuksen polulta. [Verkkajulkaisu]. Jyväskylä: JOPO2019. [Viitattu 20.1.2020]. Saatavana: <https://drive.google.com/file/d/17qLmMlePrNn-WWX8GBIYPbmZugWB79BpY/view>
- Myrskylä, P. 1.2.2012. HUKASSA -Keitä ovat syrjäytyneet nuoret? [Verkkajulkaisu]. EVA-Analyysi. [Viitattu 16.1.2020]. Saatavana: <https://www.eva.fi/wp-content/uploads/2012/02/Syrjaytyminen.pdf>
- Numminen, U. & Quakrim-Soivio, N. 2007. Joustava perusopetus. JOPO-toiminnan aloittaminen ja vakiinnuttaminen. [Verkkajulkaisu]. Opetusministeriön julkaisuja 15. [Viitattu 16.1.2020]. Saatavana: <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/79469/opm15.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Numminen, U. & Quakrim-Soivio, N. 2009. Joustava perusopetus. JOPO-toiminnan aloittaminen ja vakiinnuttaminen. [Verkkajulkaisu]. Opetusministeriön julkaisuja 26. [Viitattu 31.11.2019]. Saatavana: <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/76695/opm26.pdf?sequence=>
- Nuoritutkimusverkosto. 5.12.2017 Nuorisotutkimusverkosto selvitti etsivien nuorisotyöntekijöiden kanssa: NEET-nuorten hyvinvointisuus yllätti syvyydessään. [Verkkootikkeli]. Helsinki. [Viitattu 13.1.2020]. Saatavana: <https://www.nuorisotutkimusseura.fi/ajankohtaista/uutiset/1726-nuorisotutkimusverkosto-selvitti-etsivien-nuorisotyontekijoiden-kanssa-neet-nuorten-huonovointisuus-yllaettisyvyydessaaen>
- Nuortennetti. 24.9.2018. Motivaatio. [Verkkosivu]. [Viitattu 6.1.2020]. Saatavana: <https://www.nuortennetti.fi/koulu-ja-tyo/koulu/motivaatio/>
- Opetushallitus. 2014. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet. [Verkkosivu]. Helsinki. [Viitattu 6.3.2020]. Saatavana: https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/perusopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.pdf
- Opetushallitus. Ei päiväystä. Oppilaan poissaolot ja arviointi. [Verkkosivu]. Helsinki. [Viitattu 1.4.2020]. Saatavana: <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/oppilaan-poissaolot-ja-arviointi>
- Opetushallitus. Ei päiväystä. Perusopetuksen opetussuunnitelman ydinasiat. [Verkkosivu]. Helsinki. [Viitattu 5.3.2020]. Saatavana: <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/perusopetuksen-opetussuunnitelman-ydinasiat>

- Oppimisen vaikeus. 12.5.2017. Perustietoa oppimisvaikeuksista. [Verkkosivu]. Kuntoutussäätiö. [Viitattu 23.1.2020] Saatavana: <https://oppimisvaikeus.fi/tietoa/>
- Oppimisenvaikeus. Päivitetty 12.5.2017. Perustietoa oppimisvaikeuksista. [Verkkosivu]. Kuntoutussäätiö. [Viitattu 10.12.2019]. Saatavana: <https://oppimisvaikeus.fi/tietoa/>
- Pedagogiikkaa netissä. Ei päiväystä. Jopo eli joustava perusopetus. [Verkkosivusto]. Saarijärvi. Saarijärven yhtenäiskoulu. [Viitattu 20.1.2020]. Saatavana: <https://peda.net/saarijarvi/keskuskoulu/jejp>
- Taipale, T. Päivitetty 2017. Osallistavat menetelmät – vinkkejä ja virikkeitä kouluttajalle. [Verkkosivu]. KSL-opintokeskus. [Viitattu 15.12.2019] Saatavana: <https://www.ksl.fi/wp-content/uploads/2017/10/Osallistavat-menetelm%C3%A4t-KSL-verkko.pdf>
- Takala, M. 1992. Kouluallergia: Yksilön ja yhteiskunnan ongelma. Vammala: Vammalan kirjainpaino.
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2018. Suomi lasten kasvuympäristönä. Kahdeksantoista vuoden seuranta 1997 syntyneistä. [Verkkojulkaisu]. Julkaisuja 210. [Viitattu 16.12.2019]. Saatavana: http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/137104/URN_ISBN_978-952-343-152-2.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Tilastokeskus. 14.3.2019. Koulutuksen keskeyttäminen. [Verkkojulkaisu]. Helsinki. [Viitattu 16.12.2019]. Saatavana: www.stat.fi/til/kkesk/2017/kkesk_2017_2019-03-14_tie_001_fi.html
- Tilastokeskus. Ei päiväystä. Koulutuksen keskeyttäminen. [Verkkojulkaisu]. Helsinki: Tilastokeskus. [Viitattu 2.10.2019]. Saatavana: <https://www.stat.fi/til/kkesk/kas.html>
- Tuomi, J., & Sarajärvi, A. 2018. Uud. painos. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi: Uudistettu laitos. Helsinki: Tammi.
- Uplus. Ei päiväystä. Oppimistyylit – Onko niitä olemassa? [Verkkosivu]. Oppimaan oppiminen. [Viitattu 5.3.2020]. Saatavana: <https://www.uplus.fi/oppimistyylit-onko-niita-olemassa/>
- Valtioneuvosto. 3.12.2019. PISA 18 ensituloksia – Suomi parhaiden joukossa. Opetus- ja kulttuuriministeriö. Verkkojulkaisu. Saatavana: <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161919/PISA%2018%20ensituloksia%20esite.pdf>

VANUPO. 2020. Valtakunnallinen nuorisotyön ja -politiikan ohjelma 2020-2023. Tavoitteena nuoren merkityksellinen elämä ja osallisuus yhteiskunnassa. [Verkkójulkaisu]. Helsinki. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2020:2. [Viitattu 20.2.2020]. Saatavana: http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162007/OKM_2020_2_VANUPO_fi_u.pdf

Verma, S. 17.08.2015. 10 Common Reasons why Students Drop Out From School. [Verkkoartikkeli]. ListSurge. [Viitattu 20.2.2020]. Saatavana: <https://list-surge.com/10-common-reasons-why-students-drop-out-from-school/>

LIITTEET

Liite 1. Tutkimuslupa

Liite 2. Suostumuslomake huoltajille

Liite 3. Haastattelukutsu opiskelijalle

Liite 4. Haastattelu- ja äänityslupa opiskelijalle

Liite 5. Haastattelukysymykset opiskelijalle

Liite 6. Haastattelukysymykset opettajille

Liite 1. Tutkimuslupa**TUTKIMUSLUPAHAKEMUS OPINNÄYTETYÖLLE**

Hakijan etu- ja sukunimi	
Osoite	
Puhelinnumero	Sähköposti
Oppilaitos ja koulutusohjelma	

Hakijan etu- ja sukunimi	
Osoite	
Puhelinnumero	Sähköposti
Oppilaitos ja koulutusohjelma	

Tutkimuksen/opinnäytetyön nimi
Opinnäytetyön yhteyshenkilö
Opinnäytetyön ohjaava opettaja

Tutkimuksen/opinnäytetyön kuvaus	
Kohderyhmä	
Aineiston keruumenetelmä	
Tutkijoiden sitoumus	
Päiväys	Allekirjoitus ja nimenselvennys (Luvan antaja)

Liite 2. Suostumuslomake huoltajille

Suostumuslomake huoltajalle

Hei,

Olemme sosionomiopiskelijoita Seinäjoen Ammattikorkeakoulusta ja teemme opinnäytetyötä, joka liittyy Joustavaan perusopetukseen. Tutkimme JOPO-luokkien hyviä puolia sekä menetelmiä, joita voisi vielä kehittää.

Joustava perusopetus on uusi opetusmenetelmä ja vielä tuntematon asia monelle. Opinnäytetyön avulla haluamme antaa mahdollisimman todenmukaisen kuvan Joustavasta perusopetuksesta muille nuorille, heidän huoltajilleen sekä opettajille.

Tulemme tekemään 9.10.2019 Alajärven JOPO-luokalle pienen ryhmätoiminnan, jolla kokoamme oppilaiden ajatuksia ja toiveita opetuksesta sekä JOPO:n toimivuudesta. Pyydämme huoltajalta lupaa alaikäisen oppilaan osallistumisesta toimintakertaan. Aineisto tulee vain meidän käyttöömme ja se hävitetään heti opinnäytetyön valmistuttua. Aineistot käytetään niin, ettei ketään oppilasta voi siitä tunnistaa.

Osallistuville oppilaille on luvassa lahjakortti Hesburgeriin. 😊

Syysterveisin

Leena Tuohineva ja Thuy Mai

Luvan antaa : _____

Liite 3. Haastattelukutsu opiskelijalle

Haastattelukutsu

Hei,

Olemme kaksi sosionomiopiskelijaa Seinäjoen ammattikorkeakoulusta. Teemme opinnäytetyötä JOPO:n toimivuudesta, sen hyvistä ja huonoista puolista. Olemme olleet yhteydessä JOPO-luokan opettajaan, jonka avulla kutsumme entisiä oppilaita haastateltavaksi.

Haastattelusta on mahdollista saada palkinnoksi lahjakortti Hesburgeriin. Myös haastattelupaikka ja -aika voidaan sopia sinun toiveesi mukaan. Kaikki haastattelut ovat luottamuksellisia. Huolehdimme että niistä ei voi tunnistaa ketään haastateltavaa.

Olisi mukavaa saada sinut haastateltavaksi! Vastaathan pian, mikäli suostut haastatteluun, niin voimme sopia hyvän ajankohdan. 😊

Terveisin Leena Tuohineva ja Thuy Mai

Liite 4. Haastattelu- ja äänityslupa opiskelijalle

Haastattelulupa

Olemme tekemässä opinnäytetyötä Joustavan perusopetuksen mallin toimivuudesta. Tutkimme JOPO-luokkien hyviä puolia sekä menetelmiä, joita voisi vielä kehittää.

Osan aineistoistamme keräämme haastatteluiden avulla. Haastattelut ovat luottamuksellisia, eikä haastateltavia voi tunnistaa tutkimuksetamme. Mikäli haastateltava antaa luvan, haastattelu nauhoitetaan. Haastattelun tulokset sekä nauhoite poistetaan heti, kun opinnäytetyö on valmis. Aineistot tulevat ainoastaan meidän käyttöömme.

Annan luvan haastattelun nauhoitukseen

Päiväys ja haastateltavan allekirjoitus:

Liite 5. Haastattelukysymykset opiskelijalle

Haastattelu entiselle Jopolaiselle

Mikä sai sinut hakemaan JOPO-luokalle?

Mitä odotit JOPO-luokalta ennen kuin koulu alkoi?

Kuinka odotukset muuttuivat, kun olit JOPO-luokalla?

Mikä oli parasta JOPO:ssa?

Mistä et tykännyt?

Mikä auttoi parhaiten oppimista?

Mistä ei ollut hyötyä oppimisen kannalta?

Millaisissa työharjoitteluissa olit?

Kuinka monta kertaa viikossa vai viikkoja kerrallaan?

Kuinka pitkiä päiviä?

Saitko tehdä niissä töitä vai seurata? Millaisia töitä?

Oliko työharjoittelu sinun valitsemasi vai opettajan?

Oliko siellä ohjausta riittävästi?

Opetettiinkö jotkin oppiaineet luokissa? mitkä?

Olisitko toivonut niitä opetettavan toisin?

Oliko oppituntien ja työharjoittelun määrät sopivat, vai olisiko jompaakumpaa pitänyt olla enemmän tai vähemmän?

Oliko vain yksi opettaja? Olisitko kaivannut, että olisi esimerkiksi ollut avustaja tms?

Oliko muuta henkilökuntaa tukemassa?

Tiesikö kaverisi, että olit JOPO-luokalla?

Mitä kaverit ajattelivat siitä?

Mitä muut opiskelijat, jotka esimerkiksi kävi samaa koulua, ajatteli JOPO-luokasta?

Kuinka sinua kotona tuettiin JOPO-luokan käymisessä?

Kuinka ihmiset nykyään suhtautuvat, kun kerrot että olet käynyt JOPO-luokan?

Koetko, että JOPO-luokka auttoi sinua saamaan päättötodistuksen?

Kenelle suosittelit JOPO-luokkaa?

Miksi juuri heille?

Liite 6. Haastattelukysymykset opettajille

OPETTAJIEN HAASTATTELU

Kuka olet ja mitä teet nykyään?

Millainen on sinun jopo-taustasi?

Kuinka kauan olet opettanut JOPO-luokkaa ja milloin?

Tapahtuiko sinut opetuksesi aikana JOPO-luokan käytännössä muutoksia?

Mikä on koulutuksesi?

Millainen on mielestäsi hyvä jopo-opettaja?

Millaisille oppilaille suosittelet JOPO-luokkaa?

Kuinka JOPO-luokalle valitaan oppilaat?

mikä olisi mielestäsi hyvä oppilasmäärä luokalla?

Mitä yhteistyötahoja sinulla oli opettaessasi?

Olisitko toivonut jotain yhteistyötahoa lisäksi?

Kuinka vanhemmat otetaan mukaan?

Kuinka oppilaat huomioidaan yksilöinä?

Onko jokaiselle jokin suunnitelma?

Mitä joustava perusopetus käytännössä tarkoittaa?

Kuinka se eroaa muista luokista?

Millaisia menetelmiä JOPO-luokalla käytetään?

Millainen lukujärjestys teillä oli käytössä? (oppiaineet, päivän pituus, tet-jaksot)

Mikä sinun mielestäsi oli toimivinta JOPO-opetuksessa?

Mitä haasteita näet JOPO-luokan opetuksessa?

Mitä olisit vielä toivonut?

Mikä jopoluokan tärkein tavoite?

Jos tulee vielä jotain kerrottavaa, voit vielä kertoa.